

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMINDA OKUTULAN
ANASANAT ATÖLYE GRAFİK DERSİNE YÖNELİK
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Samed SAKMAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR

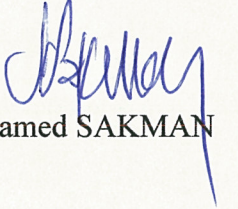
Konya - 2015

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı	Samed SAKMAN
Numarası	128309031006
Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Tezin Adı	RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMINDA OKUTULAN ANASANAT ATÖLYE GRAFİK DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Samed SAKMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Samed SAKMAN
	Numarası	128309031006
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR
	Tezin Adı	RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMINDA OKUTULAN ANASANAT ATÖLYE GRAFİK DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMINDA OKUTULAN ANASANAT ATÖLYE GRAFİK DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ başlıklı bu çalışma 06/11/2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı

Danışman ve Üyeler

İmza

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Okur

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Nihat Şirin

Üye

Yrd. Doç. Dr. Hülya KAROĞLU

Üye

ÖNSÖZ

Günümüz toplumunda artık gözümüzü çevirdiğimiz her noktada karşılaşılan afiş, billboard, gazete, ambalaj, interaktif banner, web sayfaları, kurum kimlikleri vb. gibi, iletişim veya tanıtım amaçlı basılı ve dijital tasarımların, sanat eğitimi almış estetik disipline sahip kişilerce yapılması bir zaruret halini almıştır. İşte bu noktada, teknolojik gelişmelere açık ve onu anlayan, çağının gereksinimlerini karşılayabilecek bilgi-birikim düzeyine ulaşmış sanatçıya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sanatçıların yetiştiği kurumlardan olan, eğitim fakültelerine bağlı resim-iş öğretmenliği programının mevcut durumları öğrenci görüşleriyle incelenmiş, ortaya çıkan durum, olumlu ve olumsuz yönleriyle irdelenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde katkısı olan ve deneyimlerinden faydalandığım tüm hocalarıma, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR'a, konuyla ilgili araştırma anketlerinin öğrencilere uygulanması aşamasında yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Huriye AYDIN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Her durum ve süreçte yanımda olan aileme, biricik eşime ve hâlâ yanımda olduğunu hissettiğim büyük insan, büyük sanatçı Emre TAN'a minnettarım...

Öğrencinin	Adı Soyadı	Samed SAKMAN
	Numarası	128309031006
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrdç Doç. Dr. Ayşe OKUR
Tezin Adı	RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMINDA OKUTULAN ANASANAT ATÖLYE GRAFİK DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	

ÖZET

Yaşadığımız çağın hızlı tüketim anlayışı sanatın ve sanatçının da değişimine hız katmaktadır. Hızla değişen sanat, değişken ve güncel bir sanat eğitimini de zorunlu kılmaktadır. Grafik tasarım dersi de, ders içerikleri ve teknoloji kullanımları açısından bu değişkenliğe ve yeniliklere ayak uydurmak durumundadır.

Bu araştırma ile, öncelikli hedefi “Resim Öğretmeni” ve “Sanat Eğitmeni” yetiştirmek olan eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan, anasanat atölye grafik dersi öğrencilerinin görüşleri alınarak; mevcut fiziki atölye koşulları, derse ilişkin öğrenim süreçleri, yenilenen teknoloji ve tasarım programlarının kullanımı, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkilerinin incelenmesi, mevcut sorunların belirlenebilmesi ve bu sorunların giderilebilmesi için çözüm önerileri sunmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 ve 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi (100), Fırat Üniversitesi (40) ve Uludağ Üniversitesi’ne (60) devam eden toplam 200 öğrenci oluşturmuştur. Genel tarama modelindeki bu araştırmanın verileri; “Resim-iş Eğitimi Programlarında Okutulan Anasanat Atölye Grafik Tasarım Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri Anketi” ile toplanmıştır. Elde edilen veriler “Spss for Mac” programı kullanılarak yüzde ve frekans değerleri belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan ankette araştırmanın amacına göre yazılmış 34 soru bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği Programlarında okutulan Anasanat Atölye Grafik Tasarım dersinde; dersin işleniş ve öğrenim süreçleri, atölyelerin fiziki durum ve koşulları, alınan eğitimin mesleki gelişim düzeyine etkisi, yeni teknoloji ve programların kullanımı ve derse ilişkin etkinliklerle ilgili birçok konuda güçlüklerle karşılaşıldığı söylenebilir.

Öğrencinin	Adı Soyadı	Samed SAKMAN
	Numarası	128309031006
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Ayşe OKUR
	Tezin İngilizce Adı	STUDENT VIEWS ABOUT THE GRAPHIC DESIGN COURSES IN ART EDUCATION PROGRAM AT THE DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION

SUMMARY

We live in the era of rapid consumption that adds speed to change of art and artists. Rapidly changing art, requires a variable and actual art education. Also the graphic design course have to keep pace with this variability in terms of course content and the use of technology and innovation.

With this research, intended to offer solutions based of the student views of the graphic design course in art education program at the department of fine arts education, about the existing conditions of workshop, learning process related the course, usage of the technology and design software, analysis of the influence to their professional development by education they receive, identification of existing problems and in order to resolve these issues.

The research working group, continues to Gazi University (100), Fırat University (40) and Uludağ University (60) in 2014-2015 and 2015-2016 academic year, a total of 200 students. The data of this research in the public screening model were collected by “The Survey Of The Student Views About The Graphic Design Courses In Art Education Program At The Department Of Fine Arts Education”. The analysis of the data obtained using the “SPSS for Mac” software, has been considered a percentage and frequency values. According to the purpose of the survey used 34 questions.

According to the findings of the research, it can be said that students encountered difficulties in many aspects about the teaching instruction and learning processes, atelier’s physical conditions, received education’s impacts on professional development, usage of the new technologies and design software and activities related the course.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	4
1.1. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Problem Cümlesi	6
1.4. Alt Problemler.....	6
1.5. Sayıtlar	7
1.6. Tanımlar.....	7
1.7. Sınırlılıklar	8
2. BÖLÜM	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Eğitim.....	9
2.2. Sanat Eğitimi	11
2.3. Türkiye ve Dünyada Sanat Eğitiminin Tarihçesi.....	16
2.4. Grafik Tasarım ve Tarihçesi.....	26
2.5. Türkiye’de Grafik Tasarım Eğitimi	30
2.6. Grafik Tasarım Ders İçerikleri	32

2.7. Grafik Tasarım Eğitiminin Önemi	33
2.7. Konuya İlişkin Yapılan Çalışmalar	36
3. BÖLÜM	40
YÖNTEM	40
3.1. Araştırmanın Modeli	40
3.2. Evren.....	41
3.3. Örneklem	41
3.4. Veri Toplama Aracı	42
3.5. Verilerin Çözümlemesi	43
4. BÖLÜM	44
BULGULAR VE YORUMLAR	44
4.1. Öğrencilerin atölyelerin mevcut fiziki durum ve koşullarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar:.....	44
4.2. Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, dersin işlenişi ve öğrenim süreçleriyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar	47
4.3. Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkileri konusunda ki görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar:	60
4.4. Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, derslerde yeni teknolojiler ve güncel tasarım programları kullanma durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar:	64
4.5. Grafik tasarım dersindeki etkinliklere ilişkin bulgular ve yorumlar:.....	65
5. BÖLÜM	68
SONUÇ VE ÖNERİLER	68
5.1. Tartışma ve Sonuç	68
5.2. Öneriler.....	72
KAYNAKÇA	75
EKLER	80

KISALTMALAR

- M.E.B : Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
TV : Televizyon
M.Ö. : Milattan Önce
M.S. : Milattan Sonra

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Çalışma grubuna ilişkin bilgiler	42
Tablo 2.	Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı SPSS programı çıktısı	43
Tablo 3.	Öğrencilerin, grafik tasarım atölyelerinin fiziki yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	44
Tablo 4.	Öğrencilerin, derste ürettikleri işleri saklayabilecekleri fiziki ortamlarla ilgili görüşlerinin dağılımı	45
Tablo 5.	Öğrencilerin, grafik dersi için kullanabilecekleri bilgisayar atölyesine ilişkin görüşlerinin dağılımı	46
tablo 6.	Öğrencilerin, ders saatleri dışında da atölyelerini kullanabilmelerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	47
Tablo 7.	Öğrencilerin, grafik tasarım dersini seçmeden önce grafik sanatlarla ilgili görüşlerinin dağılımı	48
Tablo 8.	Öğrencilerin, grafik tasarım dersini resim öğretmenliğine alternatif bir meslek olarak görüp görmediklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	48
Tablo 9.	Öğrencilerin, grafik tasarım derslerinin saat ve kredilerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	49
Tablo 10.	Öğrencilerin, grafik tasarım eğitiminde uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı	50
Tablo 11.	Öğrencilerin, atölye hocasının tutum ve davranışlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	51

Tablo 12.	Öğrencilerin, okullarında grafik tasarım alanıyla ilgili yayınlara ulaşabilecekleri bir kütüphanenin olup olmadığına ilişkin görüşlerinin dağılımı	52
Tablo 13.	Öğrencilerin, grafik tasarım derslerinde aldıkları tasarım sonrası baskı süreçleri ve matbaa ile ilgili teknik bilgilere ilişkin görüşlerinin dağılımı	53
Tablo 14.	Öğrencilerin, grafik tasarım derslerinde bilgisayar destekli tasarım programlarının eğitimine ilişkin görüşlerinin dağılımı	54
Tablo 15.	Öğrencilerin, grafik tasarım eğitiminde uygulanması gereken eğitim yaklaşımlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	55
Tablo 16.	Öğrencilerin, uygulanan müfredatın teknolojik gelişmelerle birlikte güncellenmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı	55
Tablo 17.	Öğrencilerin, derslerde okutulan önemli grafik sanatçıların hayatları ve eserlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı	56
Tablo 18.	Öğrencilerin, geleneksel ve çağdaş grafik tasarım yaklaşımları konusunda ihtiyaç duyulan her türlü bilginin derste verildiğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	57
Tablo 19.	Öğrencilerin, derslerde grafik sanatlar hakkında kuramsal bilgiler edindiklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	57
Tablo 20.	Öğrencilerin, atölyelerinde bulunan grafik sanatlarla ilgili teknolojik ve kuramsal güncel yayınlara ilişkin görüşlerinin dağılımı	58
Tablo 21.	Öğrencilerin, sektörel staj uygulamalarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	59

Tablo 22.	Öğrencilerin, almış oldukları grafik tasarım dersinin mesleki gelişimlerine katkısına ilişkin görüşlerinin dağılımı	60
Tablo 23.	Öğrencilerin, düzenlenen ulusal tasarım yarışmalarına katılımlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	61
Tablo 24.	Öğrencilerin, grafik tasarım dersinin sağlayacağı iş olanaklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	62
Tablo 25.	Öğrencilerin, grafik tasarım ders müfredatının yaratıcılıklarına etkisine ilişkin görüşlerinin dağılımı	63
Tablo 26.	Öğrencilerin, bu alanda kullanılan bilgisayarlar, baskı makineleri, 3 boyutlu yazıcılar ve tasarım programları vb. hakkında derslerde bilgiler verilmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı	64
Tablo 27.	Öğrencilerin, yapmış oldukları tasarımların belirli periyotlarla sergilenmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı	65
Tablo 28.	Öğrencilerin, grafik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmasına ilişkin görüşlerinin dağılımı	66
Tablo 29.	Öğrencilerin, son yarıyıl müfredatında mezuniyet projesinin veya mezuniyet tezinin yer alması gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı	67
Tablo 30.	Öğrencilerin, grafik tasarımın temel işlevine yönelik görüşlerinin dağılımı	99
Tablo 31.	Öğrencilerin, genel tasarım kurallarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	99
Tablo 32.	Öğrencilerin, bilgisayar atölyelerine ilişkin görüşlerinin dağılımı	99
Tablo 33.	Öğrencilerin, sergi salonlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı	100
Tablo 34.	Öğrencilerin, almış oldukları notlara ilişkin görüşlerinin dağılımı	100

GİRİŞ

Sanat ve eğitim, insanlık tarihi ile başlayan olgulardır. Tarihsel süreç içerisinde insanın var olduğu her yerde sanat ve eğitimden bahsetmek mümkündür. Primitif insan için eğitim hayatta kalma mücadelesi, sanat ise gözlemlendiği çevresine verdiği tepkilerdir. İlkel toplumlarda sanat ve eğitim yoluyla kazanılmış deneyimler, informal yolla kuşaklarına aktarılmıştır. Yazının icadıyla birlikte etkinliği artan ve kurumsallaşarak toplumları derinden etkilemeye başlayan eğitim, sanatın; tahakkümleri zorlayan, gerçekliği estetiksel olarak algılatan gücüyle buluşarak insanı düşünmeye ve sorgulamaya itmiştir. İnsanların ekonomik güçlerine göre sınıflara ayrılmasından sonra sanat burjuvaziye hizmet ederken, aristokrat sınıfının eğitimi ile proletaryanın eğitimi de ayrılmıştır.

Kilisenin baskısı altından kurtularak her alanda aydınlanma yaşayan Avrupa, özellikle 18. yüzyılda yeni buluş ve keşiflerin üretime olan etkisiyle birlikte Endüstri Devrimi'ni başlatır. Kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına alan endüstrileşme, endüstriyel tasarım ihtiyacını ortaya çıkartarak 19. yüzyılda sanat eğitimini okullara sokar. Temel amaç oldukça pragmatik olarak, ihtiyaçlara yönelik becerileri bireye kazandırarak endüstriye hizmet etmektir. 20. yüzyılın ortalarına doğru özellikle Almanya'da yer alan Bauhaus Okulu'nun etkisiyle birlikte sanat eğitimi, akademik açıdan farklı disiplinlere ayrılarak; resim, heykel, seramik, fotoğraf, özgün baskı ve grafik tasarım alanlarını oluşturmuştur.

“Grafik sözcüğü sanat çalışmalarında çok geniş bir kullanıma sahip olduğu için, fotoğraf, serigraf, litograf gibi sonuna “graf” eklenen tüm alanlar grafik sanatları tanımlar. Grafik sözcüğünün tanımı biraz daha açılacak olursa, sanatçının elinden özgün biçimlendirmeye çıkan yada özgün çoğaltmayla elde

edilen eserin, bilgi iletmek, basılmak, kitle iletişim araçlarında kullanılmak amacıyla hazırlanan; çizgi, yazı, resim ve bunların düzenlemeleriyle ilgili tasarımları kapsar (Tepecik, 2002:17).” Birey ve toplumlari pek çok alanda değişim ve yenileşme çabalarına iten yegane güç, içerisinde bulunulan çağın sürekli olarak bireyin yaşantısına sunduğu yeni durumlar ve değişen şartlardır. Bu çerçevede yaşamakta olduğumuz teknoloji merkezli çağımız, grafik sanatları oldukça etkilemiş ve etkilemeye de devam etmektedir. Hızla gelişen kent yaşamı ve paralelinde kocaman bir pazara dönüşerek küreselleşen dünyaya, endüstrinin sunduğu her türlü ürünün hızlı bir şekilde tüketilmesine yardımcı olmak adına algılara hitap ederek insanları alenen yada gizlice etkileyen grafik tasarım çağımızın sanatı haline gelmiştir. Grafik tasarım ürünlerini oluşturan ve bu alanda çalışmalar yapan tasarımcıların eğitimleri de giderek önemli bir hal almıştır. Grafik alanının temel üreticileri genel tasarım ve estetik disiplinlerine hakim olmalı ve oluşturacakları ürünlerin etkinliğinde başrolde olmalıdırlar.

Grafik tasarımı eğitimi dünyada ve Türkiye’de ağırlıklı olarak üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerine bağlı grafik tasarım bölümlerinde, eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde ve çeşitli özel kurslar aracılığı ile verilmektedir. İşte bu noktada tezin kapsadığı temel amaç, Türkiye’de eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan grafik anasanat atölye öğrencilerinin görüşleri alınarak; derse gereken önemin verilip verilmediğini, programda belirtilen süreçlerin günümüz teknolojisiyle ne kadar bağlantılı olduğunu, ilgili hedef ve amaçlar doğrultusunda etkinliklerin ne kadar yerine getirildiğini ve öğrencilerin nitelik bakımından kendilerini nerede gördüklerini öğrenebilmektir.

Her eğitim kurumu kendi felsefesi ışığında hazırladığı eğitim programlarının amaca uygun bir biçimde gerçekleşmesini ister. Bu bağlamda öncelikli hedefi sanat eğitimcisi yetiştirmek olan resim-iş eğitimi bölümlerinde okutulan ana sanat atölye grafik derslerinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenip üzerinde iyice durulması oldukça önemlidir.

Grafik tasarım ana sanat atölye derslerinin teknolojik, niteliksel ve fiziksel durumlar açısından uygulanan eğitim yaklaşımlarına yönelik, özne konumunda bulunan öğrencilerin görüşleriyle ilgili yeterli çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu araştırma, bu temel gereksinimden hareketle aşağıdaki problem ve alt problemlere cevap aramak üzere desenlenmiştir.

1. BÖLÜM

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile, öncelikli hedefi “Resim Öğretmeni” ve “Sanat Eğitmeni” yetiştirmek olan eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan, anasanat atölye grafik dersi öğrencilerinin görüşleri alınarak; mevcut fiziki atölye koşulları, derse ilişkin öğrenim süreçleri, yenilenen teknoloji ve tasarım programlarının kullanımı, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkilerinin incelenmesi, mevcut sorunların belirlenebilmesi ve bu sorunların giderilebilmesi için çözüm önerileri sunmak amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Endüstri çağı ile birlikte hayatımıza giren makina, insanı hayatı boyunca yaşadığı dar çevreden alıp, hızlı ve toplu seyahat imkanları sunarak sanata ve sanatçıya erişimi kolaylaştırmıştır. Makinanın çağımızda geldiği son nokta olan akıllı elektronik ürünler ve internet, seyahate bile gerek kalmaksızın bilgiye anında ulaşmamızı sağlamaktadır. Küreselleşen dünyanın sanatı da artık küreseldir.

Sanata ve sanatçıya ulaşmanın bu kadar kolay olduğu bir çağda, endüstri sahipleri; geleneksel el sanatı işlerinden resim ve heykele kadar uzanan, sanatı tümüyle etkisi altına alan, estetik kaygıdan uzak ve özenti sanat ürünleri olan *Kitsch*'i yarattılar. Turani (2011:57)'ye göre “kitsch, geçmişin herhangi bir sanat eserine hayran olan, fakat onun kalitesini sağlayan biçimleme disiplinine ulaşamamış, sanatçının vardığı kaliteden haberi olmadan, yalnız dış görünüşe dayanan disiplinsiz bir hayranlığın sonucudur.” Grafik sanatlarının çağımızdaki önemi tam olarak bu noktada anlaşılmaktadır. İmge, endüstri

toplumunun tahakkümü altındayken, onun anlaşılmasını sağlayan ve hakkını teslim eden grafik sanatçısıdır. Günümüz toplumunda artık gözümüzü çevirdiğimiz her noktada karşılaşılan afiş, billboard, gazete, ambalaj, interaktif banner, web sayfaları, kurum kimlikleri vb. gibi, iletişim veya tanıtım amaçlı basılı ve dijital tasarımların, sanat eğitimi almış estetik disipline sahip kişilerce yapılması bir zaruret halini almıştır. İşte bu noktada, teknolojik gelişmelere açık ve onu anlayan, çağının gereksinimlerini karşılayabilecek bilgi-birikim düzeyine ulaşmış sanatçıya ihtiyaç duyulmaktadır.

Yaşadığımız çağın hızlı tüketim anlayışı sanatın ve sanatçının da değişimine hız katmaktadır. Hızla değişen sanat, değişken ve güncel bir sanat eğitimini de zorunlu kılmaktadır. Grafik tasarım dersi de, ders içerikleri ve teknoloji kullanımları açısından bu değişkenliğe ve yeniliklere ayak uydurmak durumundadır. Eğitim fakültelerinde uygulanan mevcut program incelendiğinde, YÖK Genel Kurul kararıyla son olarak 21 Temmuz 2006 yılında güncellendiği görülmüştür. Bu güncellemeden sonraki dokuz yıllık süreçte özellikle Grafik Tasarım ders içeriklerini ve teknoloji kullanımını yakından ilgilendiren önemli gelişmeler yaşanmıştır. Anasanat atölye grafik tasarım öğrencilerinin mezun olduktan sonra alana ilişkin temel bilgi birikimine sahip olarak nitelikli birer tasarımcı olabilmeleri için, kullanılan ders materyalleri gelişen teknolojiyle paralellik göstermek zorundadır.

Bu çalışma, grafik alanında ihtiyaç duyulan sanatçı ve tasarımcıların yetiştiği kurumlardan olan güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan Grafik Tasarım eğitimini, öğrencilerin görüşlerini alarak; mevcut fiziki atölye koşulları, derse ilişkin öğrenim süreçleri, yenilenen teknoloji ve tasarım programlarının kullanımı, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkilerinin incelenmesi, mevcut sorunların

belirlenebilmesi ve bu sorunların giderilebilmesini amaçlayan bir çalışma olması sebebiyle önemlidir.

1.3. Problem Cümlesi

Eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan grafik tasarım dersinin uygulanmasını etkileyen faktörlere yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

1.4. Alt Problemler

- Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, atölyelerin mevcut fiziki durum ve koşullarıyla ilgili görüşleri nelerdir?

- Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, dersin işlenişi ve öğrenim süreçleriyle ilgili görüşleri nelerdir?

- Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkileri konusunda ki görüşleri nelerdir?

- Öğrencilerin grafik tasarım dersinde yeni teknolojiler ve güncel tasarım programları kullanma durumları nedir.

- Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, derse ilişkin etkinliklerle ilgili görüşleri nelerdir?

1.5. Sayılılar

Bu araştırma aşağıda yer alan sayılılardan hareket edecektir.

a) Deneklerin görüşlerinin alınması için alanla ilgili uzmanların görüşleri alınarak hazırlanan anketin, araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.

b)Deneklerin anket sorularını içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Sanat Eğitimi : Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını esas alan eğitim biçimidir.

Tasarım : “Hayalde canlandırılan bir olayın projesi, çizimi veya üç boyutlu görüntüsü olarak uygulanan ve ortaya konulan eserlerin tümüne verilen isimdir (Tepecik, 2002:27).”

Grafik Tasarım : “Sanatçının elinden özgün biçimlendirmeye çıkan yada özgün çoğaltmayla elde edilen eserin, bilgi iletmek, basılmak, kitle iletişim araçlarında kullanılmak amacıyla hazırlanan; çizgi, yazı, resim bunların düzenlemeleriyle ilgili tasarımları kapsar.” (Tepecik, 2002:17).

Güzel Sanatlar Eğitimi : Görsel, işitsel vb. gibi bütün sanatları ve bu sanatların birbirleriyle ilişkisini düşünsel boyutta sanatçı, izleyici, toplum, kültür ve eğitim bağlamında irdeleyen kuramsal çalışmalardır.

Atölye : Sanat eğitiminde sanatsal çalışmaların yapıldığı, alana ilişkin teknik ve teknolojik alet ve malzemelerin rahatça kullanılabilirdiği geniş sınıflar olarak tanımlanır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 2014-2015 eğitim öğretim döneminde, Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim ve öğretim faaliyetleri devam eden Resim-iş Öğretmenliği Programı’nın yer aldığı üniversiteler ile,
- Resim-iş Öğretmenliği Programı Grafik Tasarım Anasanat Atölye derslerini alan öğrencilerin görüşleri ile,
- Grafik Tasarım Anasanat Atölye öğrencilerine uygulanan anketin ölçtüğü ve kapsadığı özelliklerle sınırlıdır.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde eğitim, sanat eğitimi ve grafik eğitiminin sanat eğitimindeki yeri konuları ele alınmış, sanat eğitimi ve grafik eğitiminin tarihsel süreçte aldığı yol ve günümüzdeki durumları incelenmiştir. Böylece sanat eğitimi ve grafik eğitiminin geçirdiği aşamaları görerek mevcut durumlarıyla ilgili daha doğru tespitler yapmak mümkün olacaktır.

2.1. Eğitim

Eğitim sözlük anlamıyla belli bir alanda yetiştirme ve geliştirme işi; yeni kuşakların toplum yaşantısında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri, ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etmektir. Tanyolaç'a (2008:29) göre eğitim, "Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir."

Akyüz (2006:2) eğitimi şöyle tanımlamıştır: "Bireyin zihnen, bedenen, duygusal ve toplumsal olarak davranış ve yeteneklerini en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirmesi, bazı amaçlara yönelik yeni yetenekler, davranışlar ve bilgi kazanması için yapılan çalışmaların tamamıdır." Bloom'a (1979:299) göre ise eğitim; "kişinin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla istendik bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme sürecidir. Eğitimin ürünü ise, böyle bir süreç sonunda oluşan davranış değişimleri bütünüdür."

"Bilimsel anlayışa göre ise eğitim; bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirilmesi sürecidir (Yeşilyaprak:2006:2)."

“Eğitim, bireyde bilinçli olarak istendik davranışları kazandırma sürecidir. Eğitim, toplumların ve ulusların, sosyal ve ekonomik açıdan kalkınmasının gereksinimlerinden biridir. Özellikle çağımızdaki teknolojik gelişmelere paralel olarak bireylerin ve toplumların bilgiye olan gereksinimi artmıştır (Mercin, 2011:14).”

İnsanoğlu kendi yaşantısı ve bir sonraki nesil için hayatının her alanında bazı tanımlamalara gereksinim duymaktadır. Yaşamının devamı, sosyalleşmenin ve toplumsallaşmanın gereği, doğaya karşı kendi varlığı sürdürmek adına, yapılandığı sistem olan eğitim için de bir takım tanımlamalar yapmıştır. İnsanın tanımladığı eğitim doğumundan ölümüne kadar olan süreçlerin toplamıdır.

“Eğitim insanlığın doğuşundan beri daima olagelmıştır; günümüzde de uygarlık düzeyi ne olursa olsun her toplumda süregelmektedir. Nüfusu sınırlı olan ilkel bir kabilede, insanoğlu bir taraftan temel ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı araçları geliştirmeye çalışmış, bir taraftan da toplumda ki çocuk, genç ve diğer yetişkinlere örgün olmayan bir eğitim vermiştir. Böyle bir toplumda birey, canlı-cansız çevre ile etkileşim yoluyla öğrenmiştir ve öğrenmektedir. Öğrenmenin oluştuğu her durumda, insan davranışlarını değiştiren bir eğitim sürecinden söz edilebilir (Artut 2009:93).”

Eğitimin tarihsel süreç içerisinde temel amacı insanın doğaya ve topluma faydalı bireyler olmasıdır. Burada göze çarpan ilk ihtiyaç uyumdur. İnsanoğlunun hem doğaya hem de birbirlerine uyumla yaklaşması eğitimin en temel prensibini oluşturur. Bu bağlamda Topses (1982:93) eğitimin amaçlarını şu şekilde sıralar:

- Beceri, anlayış, yeterli bilgi elde etmek.
- Kişinin topluma uygun değerlerde gelişimini sağlama.

- Kişinin bedensel, duyuşsal, düşünsel yetilerinin geliştirilmesi.
- Bilgi ve bilim verilerini, üretime, işe ve insan gereksinimlerine dönüştürme etkinliği.
- İnsan davranışlarını topluma uyumu sağlamak amacıyla değiştirme.
- Ulusal kültür, ulusal birlik ve bütünlüğü sağlama etkinliği.

Yukarıdaki tanımlamalarda da kullanıldığı üzere eğitim bireyi yaşamına hazırlayan bir kültür aktarımıdır. Hatta eğitim yalnızca bireyi ilgilendiren bir husus olmamakla birlikte, toplumsal bir kültürlenmeye de karşılık gelmektedir. Bu bağlamda plansız, rastgele, sürekliliği olmayan ve stratejisi belirlenmemiş eğitim süreçlerinin faylarından bahsedilemez. Özsoy'a (2003:25) göre eğitim "insana yapılan uzun vadeli bir yatırımdır ve bu nedenle çok doğru planlanmalı, amaçları çok iyi saptanmalıdır."

"Sanat, öğrenme sürecinin ve bireyin gelişim sürecinin yardımcıları olarak karşılıklı duygu ve düşünceler arasında köprü görevi üstlenmektedir. İnsanın bu önemli iki yönünün uyumunun sağlanması eğitimin temel amaçları arasındadır. O halde sanat, örgün ve yaygın eğitimin içerisinde yer aldığında, eğitim sürecinin bütününe daha etkili kılabilcek güce sahiptir (San, 1979:2)."

2.2. Sanat Eğitimi

Günümüz eğitim sisteminde beklenen, sadece bilgi ve becerilerin geliştirilmesi değil, bireyin bunları kullanarak farklı fikirler ve sentezlemeler yoluyla yeni ürünler ortaya çıkarabilmesini geliştirmek ve bu davranışları gerektiği yer ve durumlarda kullanabilmesini sağlamaktır. Eğitimin ayrılmaz bir parçası olması gereken sanat eğitiminin ise bireye kazandırdığı tam olarak budur.

“Sanat başlangıçta, yalnızca sanatçının uyguladığı ve çevresindeki insanların tanıyıp takdir ettiği bir olgu iken; sanayileşmenin getirdiği maddeleşmenin sonucunda yalnızlaşan toplumda sanatın eğitim yönü daha da önem kazanır (Gençer, 2011:9).”

“Sanat eğitimi denilince bireyin, toplumun ve insanlığın eğitimine sağladığı anlamlı katkı ve yarar anlaşılır. Sanatın genel ve eğitimsel işlevleri ise sanat eğitimi gerektirir. Sanat eğitimi eğer zamanında verilmezse, bireyin estetik duyarlılık, karşı görüşlere saygı, farklı kültürlerle değer verme, sanat eserlerini koruma bilinci kazanma ve evrensel olarak ortak bir değeri paylaşma vb. davranışları kazanamamasına yol açabilir (Mercin, Alakuş : 2011:17).” Eğitim insana ve topluma yapılan yatırımsa, sanat eğitimi tüm bunlarla birlikte eğitimin tam olarak kendisine de yapılan değerli bir yatırımdır. Eğitimin zamanında ve yerinde uygulanmazsa bir değeri olmadığı gibi, sanat eğitiminin de yeri ve zamanı oldukça önem arz eder.

“Sanat eğitimi, kişiler arasında dayanışma, işbirliği, birleşme, bütünleşmede etkili rol oynamaktadır. Sanat eğitimi çocuğa yaşantı zenginliği, deneyimler, kişiliğin gelişmesi, güzeli ve iyiyi arama, çevreyi değerlendirme, çok yönlü fikirli yetişme, çağına uyum sağlama, disiplinlerarası etkileşimi fark etme imkanları sağlar (Buyurgan, 2007:22).”

Sanat eğitiminin insan yaşantısında ki önemi oldukça büyüktür. Günümüzde toplumların ihtiyaç duyduğu hoşgörü, birlik-beraberlik ve saygı sanat eğitimi aracılığıyla kazanır. Birey ruhsal ve bedensel bütünlüğüne sanatsal estetik yoluyla ulaşıp çevresine karşı daha duyarlı olur, böylece “kişi” olma yolunda daha da bilinçli ilerler.

“Sanat eğitimi; bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan çabalar bütünüdür (Erbay, 1997:9).” Bu tanımlandırma çağımızın öğrenci merkezli eğitim anlayışına uygun bir yaklaşımda yapılmıştır. Eğitim kurumlarının sanata ve duygulara önem vermesi, kişilerin üretkenliğini arttırarak, açığa çıkmamış yetenekleri gün yüzüne çıkartır.

Duncum, (1999, aktaran Gökay, 2011:15) “sanat eğitiminin günlük kültürel ve ticari çevre içindeki ürünlere kendisini adapte etmesinin sanat eğitimcileri tarafından tartışıldığını belirterek, bu kapsam içerisinde parkların, televizyonun, alışveriş mekanlarının iç dekorasyonlarının, vitrin düzenlemelerinin, bilgisayar oyunlarının, internet sitelerindeki sayfa düzenlemelerinin bile görsel sanatlar kavramı içerisinde ele alınabileceğini belirtmektedir.” Günlük hayattaki bu sanatsal etkilerin (semboller, işaretler, üsluplar, inançlar, değerler...) anlaşılmasının kişinin estetik değer yargısını etkileyeceğini söyleyerek bu etkinin teknolojik, sosyal ve ekonomik yapıda da değişiklikler yapabileceğini savunan Duncum’a göre öğrenciler:

- Estetik deneyimlerini göstermede daha açık olmalılar.
- Sevdikleri görsel sanat ürünlerinin estetik değerlerini tartışabilmelidir (bu tartışma bir bilgisayar oyunundaki görüntülerin estetik değerlendirilmesi bile olabilir).
- Görsel kültür ve sanat eğitimi sayesinde, günlük bilgiler arasında sıkışmaktan kurtulup, sosyal açıdan gelişimlerini sağlayabilirler.

Çağımız teknolojisinin getirdiği en büyük sorunların başında, gençlerin internet ve sosyal medya kullanımları sırasında yanlış ve doğruyu ayırt edememesi gelmektedir. Öyle ki sınavlardan sınavlara hazırlanan ve adeta yarış atı gibi yarıştıran çocuklar; bu sınavların temelini oluşturan cebir, geometri, fen, edebiyat, tarih ve coğrafya gibi derslerin arasında sanat

eğitimini önemsememektedirler. Eğitim sistemimizdeki bu büyük yanlış, karşımıza her alanda topyekûn bir çarpıklaşma olarak çıkagelmektedir.

Bireylerin çevrelerinde bulunan görsel sanat öğeleri subliminal yollarla onların hayatlarını yönlendirmekte, belki de düşüncelerinin temelini oluşturmaktadır. “İnsanların (örneğin ülkemiz insanlarının) çevresindeki kültürel eserleri görememesi, onlara hiç ilgi duymaması ve dahası bu kültürel mirası sahiplenmemesi ama bunun yanında sanatsal bir değeri olmayan teknolojik kopya ürünlere olduğundan daha fazla önem vermesi belki de bu kişilerin suçu değildir. Çünkü onlar okul yıllarında gerektiği kadar sanat eğitiminden geçirilmemiştir (Gökay vd., 2011:17).”

“Aynı zamanda sanat eğitimi ile ilgili sanatın idraki, değıştirici eğitici fonksiyonları gibi sorunlar, her zaman sanat adamları ve estetikçilerin dikkat merkezinde durmuştur. Platon, Aristoteles, Leonardo Da Vinci, Lessing, Hegel, Kant, Tolstoy gibi düşünürler sanat eğitimini insanların genel estetik kültürü, yüce maneviyatı, sanatsal zevk ve istekleri, bu sırada sanatta, tabiatta, insan münasebetlerinde güzelliği, mükemmelliği, armoniyi vs. Görebilmek yeteneği ile bir arada izah etmeyi önemli kılmışlardır (Kurbanov, 2010:2).” Antropolojik olarak bu denli kıymetli bir olgunun, çağının gerektirdiklerine göre şekillenmesi ve yeniden yorumlanması gerekmektedir. Nitelikli bir sanat eğitimi kendini yenileyebilmeli ve çağın gelişen ve değışen durumlarına göre şekillenebilmelidir.

Okullarımızda sanat eğitimini yalnız bir-iki sanat türü vasıtası (müzik, resim, edebiyat, şiir) ile çözmek gibi bir eğilim de aslında az verimli ve perspektifsiz gözüküyor. Sanat, bütün sanat türlerini kapsayan genelleştirilmiş bir anlamdır ve öğrencilerimize sanatın diğer türleri, aynı zamanda çağdaş sentetik sanat türleri ile ilgili bilgilerin verilmesi de büyük önem taşımaktadır.

Eğitim sisteminin tek amacı sadece çeşitli alanlarda profesyonel uzmanlar yetiştirmek değildir. Vatan sevgisi, tarih hafızası, yüksek maneviyatı, estetik kültürü olmayan birisinin her hangi bir faaliyet alanında başarılı olması imkansızdır. En büyük şahsiyetlerin yaşam ve faaliyet alanlarına dikkat edersek, onların ilgi dairesinin ne kadar geniş olduğunu aynı zamanda bir çok alanda derin bilgilere sahip olduklarını görürüz (Kurbanov, 2010:2-3).

Buyurgan’a (2007:17) göre sanat eğitiminin amacına uygun ve verimli olabilmesi birtakım faktörlerle mümkündür. Nitelikli bir sanat eğitimi:

- sanat eğitiminin varlığının, öneminin farkında olan bir bakış açısı,
- ağın değişen ve gelişen şartlarına göre kendini yenileyen bir müfredat programı,
- nitelikli sanat eğitimcisi,
- yeterli ders saati,
- amaca uygun fiziki donanım ve araç-gereç ile gerçekleşir.

Buyurgan’ın bahsettiği bu faktörler arasından “amaca uygun fiziki donanım ve araç-gereçler”, bu araştırmanın da alt problemlerinden birisidir. Öyle ki sanat eğitiminin yapıldığı atölyeler amaca uygun donanıma sahip olmalıdır. Üniversite sayısının giderek arttığı günümüzde, bir nitelik problemi her alanda kendini göstermektedir. Nitelikli eğitim alamayan öğrenciler mezun olduklarında yetersiz kalmaktalar ve hem sanat eğitimine hem de alanlarına herhangi bir katkı sağlayamamaktadırlar. Bu durum eğitim yuvası olması gereken üniversitelerin kuruluş amaçlarına da ters düşmektedir. Örneğin, bir serigrafı atölyesinde tezgah ve ipek kasnak, gravür atölyesinde pres ve asit teknesi, bir heykel atölyesinde kil ve dekopaj malzemeleri ve bir grafik atölyesinde web bağlantılı tasarım bilgisayarını bulunmazsa, bu alanların ğretimi sağlanamaz.

2.3. Türkiye ve Dünyada Sanat Eğitiminin Tarihçesi

Bugün için sanatın başlangıcı ile ilgili tam ve kesin bir cevap vermek mümkün olmasa da, tarih araştırmaları ve arkeolojik kazılarla insanoğlunun hayatta kalabilmek adına bir alet kullanmayı başardığı çağlarda sanatla da ilişkide olduğu anlaşılmaktadır. Sanatın, insan eğitimindeki önemi ve gerekliliği konularına Platon ve Aristoteles gibi antik çağ düşünürlerinden bu yana rastlanmaktadır. Antik çağlarda uzunca bir süre kendi içerisinde gelişimini sürdüren sanat ve eğitim kavramları, özellikle ortaçağ avrurasında hristiyanlık felsefesi etrafında şekillenmiştir. Kiliseler ve din adamları tarafından skolastik öğretilerle eğitim ve sanatın merkezinde tanrı ve dini mitler yer almaktadır.

Rönesans ile birlikte kilisenin eğitim ve sanat üzerindeki etkisi azalmasına karşın tamamen sona ermemiştir. Eğitim, bilim, matematik, astronomi, din ve sanat gibi alanlarda yenilik hareketleri engizisyon mahkemelerince kısıtlanmıştır. 18. yüzyılın sonlarına doğru meydana gelen Fransız devrimi ve ardından gerçekleşen modernleşme süreçleri düşünsel anlamda etkilerini aydınlanma felsefesinde bulmaktadırlar. Aydınlanma felsefesi akılcı düşünceyi eski, geleneksel değişmez kabul edilen varsayımlardan, önyargılardan ve ideolojilerden arındırmayı amaçlayarak, eğitim ve sanatın gelişmesine büyük katkıda bulunmuştur.

19. yüzyılın başlarında sanatın, özellikle o dönemde klasik sanatın ve bu sanatla uğraşın, insanı eğittiği üzerinde duruluyordu. Bu bağlamda sanat eğitimi açısından önemli olan ilk görüşler arasında, Herder'in halk sanatlarına eğilmesi, Goethe'nin renklerin duyuşsal etkilerine ilişkin incelemesi, Schiller'in öne sürdüğü "oyun" tezi, Rousseau'nun kişinin kendi öz varlığını geliştirmek için doğal ve yaratıcı sanatsal uğraş ve etkinliklerin bir araç olduğu düşünüsü, Humbolt'un resim çizme etkinliğinin bir tür dil olarak

görme eğilimi gibi görüşler sayılabilir. Schiller, 1795 yılında “İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine Mektuplar”ında, sanat yoluyla insanların eğitilmesini ön görerek “estetik insanlığa doğru eğilimler” düşünüsünü kurmakta ve tarihte ilk kez estetik eğitim kavramı, bu eğitim özü, ereklere ve içeriği kurumsal olarak tartışılmaktadır (San, 2010:55-56).

Endüstrinin 19. yüzyılda hızlı gelişimi ile daha önce zanaatkârların el işçiliği ile ürettikleri ürünlerin yerini yavaş yavaş fabrikasyon seri üretim ürünleri almaya başlamıştır. Steveni bu yeni dönemde sanat eğitimi uygulamalarında endüstrinin etkisiyle estetikten çok ticari amacın yeğlendiği çizgilere doğru bir kayma olduğunu belirterek, sanat eğitimi dersinin bireyi kolay yoldan hayata hazırlayan göz ve elin uyumuna önem veren bir ders konumunda olduğunu vurgulamıştır (Aktaran:Gökay vd., 2011:20) .

İngiltere’de 1800’lü yıllarda ticari amaçlı açılan tasarım okulları, 1852 yılında Güzel Sanatlar Okulları olarak düzenlenmiştir. Yine 1852 yılında ilkokullarda başlatılan çizim dersleri endüstriye eleman hazırlarken bir yandan da “Uygulamalı Sanatlar Okulları”na temel oluşturmuştur (Özsoy, 1992:36).

19. yüzyılın sonlarına doğru Almanya’da “estetik eğitim” teriminin zaman zaman “sanatsal eğitim”, zaman zaman da “sanat eğitimi” terimleriyle yer değiştirdiği gözlemlenirse de, 1920’lere dek, gene ara sıra kullanılmış, sonra ortadan kalkmış, 1967-68’lerde ise yeniden söz konusu olmaya başlamıştır (San, 2010:57).

Her ne kadar endüstriyel tasarıma hizmet etmek için olsa da sanat eğitiminin bilimsel anlamda kullanılması ve okullara girişi 18. yüzyılın sonlarına rastlamaktadır. Bu tarihten 1960’lara kadar çeşitli programlar, eğitim hareketleri, deneysel tezler ve uygulamalı çalışmalar yürütülmüştür. Bu konu

hakkında Gökay (2011:25) şöyle yazmaktadır : “Sanat eğitimi konusunda son yüzyılda ortaya konulan yaklaşımlar ise özellikle görsel kültür ve disiplinler arası yaklaşımlar üzerine yoğunlaşmış ve insanın kendisini sosyal açıdan daha iyi tanımasını sağlayacak yöntemlere yönelmiştir. Böylece bireyin kendisini teknolojik gelişmeler arasına sıkışmış, hareketleri ve bilgileri rakamlarla ifade edebilen, fakat mutluluğu yakalayamayan bir canlı olmaktan kurtaracağı hedeflenmiştir. Günümüzde sanat eğitimindeki yeni uygulamalar öğrencilerin sanat konusunda bilmedikleri şeyleri nasıl öğreneceklerinin de anlatıldığı bir alan olmuştur. Sonuçta, öğrenci kendisine aktarılan bilgileri toplamaya çalışan bir varlık olmaktan çıkarak, çevresine bilgi edinmek için bakan, her türlü ipucundan kendi bilgi sınırları içerisinde ek değerlendirmelerle sonuç çıkarmaya çalışan bir insan olarak mezun olacaktır. Bu öğrenci kendi bilgisini ne kadar derinleştirirse, o kadar farklı açılardan değerlendirmeler yapabileceğini gördüğü için okulda kendisine aktarılan bilgileri özümsemesi beklenilmektedir.”

Sanat eğitiminin Türkiye’deki tarihsel sürecine bakıldığında, “Türklerin Orta Asya’da ilk kez görüldükleri yüzyıllardan, Cumhuriyet dönemine kadar güzel sanatlara ve bunun eğitimine önem verdikleri görülür” (Özsoy, 1996: 111). Özellikle M.S. 8. yüzyılda boy gösteren Uygur Devleti, sanata, spora, mimariye, hukuka ve insan haklarına oldukça önem vermiştir. Bu konuyu Grouset (2011:138) şu şekilde özetlemektedir: “İlk hukuk, sivil örgütlenme, vergi, sanat, spor, müzik terimleri bu dönemde ortaya çıkmıştır. Bozkır hayatının anarşik yapısına karşılık Uygurlarda hoşgörü ve refah içinde yaşanıyordu.”

Selçuklu hükümdarları günümüz atölyeleri anlamında “Nigarhane” ve resim enstitüsü anlamında “Nakkaşhane”ler yapmışlardır (Alakuş, 1997:68). Bu kurumlarda günümüz sanat eğitimi anlayışından farklı olarak usta-çırak

ilişkinine dayalı bir eğitim anlayışı bulunmaktadır. Yine de bu kurumlar Türk Sanat Eğitimi sisteminin yapı taşları olması bakımından oldukça önemlidir. 15. yüzyıla kadar geçen süre içerisinde, Farabi, İbni Sina, Kaşgarlı Mahmut ve Katip Çelebi gibi düşünürler doğrudan olmasa da dolaylı yollardan sanat eğitimine katkıda bulunacak çalışmalar yapmışlardır.

16. yüzyılda Osmanlı sultanlarının ve üst düzey yöneticilerinin resime olan ilgisini Erbay (1997:132) şöyle özetler: “Sarayda yurt dışından sanatçılar misafir edildiğine dair pek çok kaynağa rastlanmaktadır. 16. yy.’da Osmanlı Resim sanatı minyatür alanında en güzel örneklerini vermiştir. Fatih döneminde bilim ve sanat yaşamında bir yükseliş olmuş; İtalya’dan Bellini olmak üzere bazı ressamı saraya davet edilmiştir. Bursalı Sinan Bey gibi bazı Osmanlı ressamı İtalya’ya gönderilmiştir. Fatih’in bütün çabalarına rağmen resim sanatı eski geleneğine bağlı kalmıştır.”

15. yüzyılda genel eğitimden farklı olarak öğretmen yetiştirme konusu ilk defa Fatih Sultan Mehmet tarafından dikkate alınmış ise de (Akyüz, 2006:87), 1776 yılında Askeri Deniz Okulu olarak öğretime başlayan “Mühendishane-i Bahr-i Hümayun” a kadar sanat eğitimcisi yetiştirilmemiştir. Askeri Deniz Okulu’ndan 19 yıl sonra 1795’te açılan “Mühendishane-i Berri-i Hümayun” un müfredatında “hat sanatının yanı sıra resim dersi de yer almaktadır. Daha sonra 1834 yılında açılan bir başka askeri okulun “Mekteb-i Fünun-ı Harbiye” müfredatında da mesleki resim derslerine yer verilmiştir (Gökay, 2011:26). Bu askeri okullardan mezun olan ve resim yetenekleriyle dikkat çeken, sonradan “Asker Ressamlar” olarak tanınacak; Ferit Tevfik Paşa, Süleyman Seyyid, Şeker Ahmet Paşa, ve Hüsnü Yusuf Bey, eğitim almaları için Avrupa’ya gönderilmiş ve eğitimlerini tamamlayıp ülkemize döndüklerinde Türk Resim Sanatı’nın öncüleri haline gelmişlerdir.

Cumhuriyet öncesi Türkiye’de sanatın ve sanat eğitiminin, genel eğitim içerisindeki durumunu Etike (1995:58) şu şekilde yazar : “Batıda 15. yüzyılda Rönesans’la başlayan doğaya dönük resim sanatı giderek gelişirken, Türkiye’de bu süreç 19. yüzyıl sonlarında yaşanır. Batıda Resim Eğitiminde önemli hareket 18. Yüzyılın son yarısında başlamışken, Türkiye’de resim eğitimi ciddi olarak 1930’larda gündeme gelir. Türkiye’de resim derslerinin okul programlarına girişi ise, askeri ve teknik amaçlarla, Mühendishane-i Berri-i Hümayûn’un programına; Resim, Perspektif, Desen ve Teknik Resim derslerinin konması ile gerçekleşir. Bu dersler batılı anlamda resmin okullara girmesini de sağlamıştır.”

Tanzimat döneminde batıdan esinlenerek kurulmaya başlanan “Öğretmen Okulları” ilk olarak 1848’de “Darümuallimin-i Rüşdi” adıyla açılmıştır. Bu okulların açılışı “Türk eğitim tarihinde ve Tanzimat döneminin sivil okullar açılması atılımında çok önemli bir olaydır” (Akyüz,1997:154). 1862’de açılan “İlköğretmen Okulu” ve 1870’de açılan “Kız Öğretmen Okulu” da Tanzimat döneminin yeni anlayışla öğretmen yetiştiren kurumlarından. Tüm bu öğretmen okullarında, içinde resim derslerinin de bulunduğu batılı anlamda modern programların uygulandığı görülür. Çağdaş batı uygarlığını örnek alan kültür değişimi sürecinde sivil okulların da açılmaya başlandığı bu dönemde “İstanbul’da Galatasaray Mekteb-i Sultanisi (1869), Daruşşafaka Lisesi (1873) gibi okullarda Batı dili öğreniminin yanı sıra, resim derslerine de ağırlık verilmiştir” (Tansuğ, 2011: 54).

Esasen temel amacı sanatçı yetiştirmek olmayan asker okullarının yanı sıra, bu kaygıyı güderek 1883 yılında kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi)’nin, Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi’ne katkısı yadsınamaz. “Ancak gerek Askeri Okulların, gerekse Güzel Sanatlar Akademisinin resim öğretmeni yetiştirme hedefleri yoktur. Resim öğretmeni

yetiştirme işinde etkili olan kişiler; Baltacıoğlu, Tonguç, M. Necati ve yabancı uzmanlardır (Etike, 1995:59).”

“Güzel Sanatlar Akademisinin açılışında ders olarak, heykel, yağlıboya, karakalem ve tezyinat, fenn-i mimari öğretimi, teşhir (anatomi), tarih ve ulumu riyaziye (matematik) okutulur” (Demirsar, 1989:9). Sanayi-i Nefise Mektebi, çalışmalarını sürdürdükçe Türk asıllı öğrencilerde sanat eğitime katılmışlardır. Günün hükümeti, bu durumu değerlendirerek okulda üstün başarı gösteren yetenekli öğrencilerin, öğretimlerini bütünlemek üzere yurtdışına gönderilmesine karar vermiştir 1889 yılında heykel bölümünden ilk mezun olan İhsan bey ile resim bölümünden mezun olan Galip bey hükümetçe Paris’e sanat eğitimi almaları için gönderilirler (Erbay, 1997:136).

Hükümet politikası olarak yurtdışına gönderilen ressamların pek çoğu, eğitimlerini tamamladıktan sonra mezun oldukları Sanayi-i Nefise Mektebi’ne hoca olarak atanmışlardır. Bu amaçla “1910 yılında Avrupa’ya gönderilen İsmail Hakkı Baltacıoğlu, yurda dönüşünde çeşitli konferanslar, toplantılar, yayımlar yoluyla, öğrendiklerini yaymaya başlar. Baltacıoğlu’nun, “Resmin Usulü Tedrisi” adlı kitabı 1915’te, “Resim ve Terbiye” adlı kitabı 1931’de yayımlanır. Her iki kitap da, yayımlandıkları tarih açısından, Resim Eğitimi konusunda ilk ve önemli sayılmaktadır (Etike, 1995:59).”

1910 yılında eğitim almaları için Batıya gönderilen İbrahim allı, Feyhaman Duran ve Nazmi Ziya gibi sanatçılar, birinci dünya savaşının da başlamasıyla 1914 yılında yurda geri çağırılırlar. Yurda döndükten sonra mezun oldukları Sanayi-i Nefise’de eğitim vermeye başlayan ve “1914 allı Kuşağı” diye adlandırılan bu sanatçılar Sanayi-i Nefise’de ki yabancı hegemonyasını da kırarlar.

Cumhuriyet'in ilanında sonra M. Kemal Atatürk sanata ve eğitime bilhassa önem verir. “Sanat ve sanatçıdan yoksun bir millet, tam bir hayata sahip olamaz” diyen Atatürk; Türkiye’de ki sanat eğitiminin durağan gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur. Özsoy’a göre (1996: 115, 1998: 58), Cumhuriyetin ilk yıllarında hükümetin davetiyle Türkiye’ye gelen ünlü eğitimcilerden Amerikalı John Dewey’e okulların mevcut durumu inceletilmiş ve hazırlanan ayrıntılı rapor, yerli eğitimcilerin de gayretleri ile sonuçlandırılarak Eğitim Bakanı Mustafa Necati döneminde yürürlüğe konulmuştur. Buna göre, 1926’da kurulan Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü bünyesinde 1932 yılında resim bölümü açılmıştır. Gerçekten bu bölümün açılışı ile Türkiye’de sanat eğitiminin temellerini oluşturmada önemli role sahip resim öğretmeni yetiştirme işinin kurumsallaştırılması sağlanmıştır. Böylece cumhuriyetin yeni insanı geçmişin olumsuz etkilerinden arınıp, olumlu değerlerini sürdürürken çağdaş ve uygar dünyanın verilerinden de yaralanacak biçimde eğitilmesi amaçlanmıştır (Aktaran:Alakuş, 2003).

1924 yılında “Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu” ile “Seyyar Muallim” sayılan resim öğretmenlerine çeşitli haklar getirildi. Mustafa Necati 1926-1929 döneminin Milli Eğitim Bakanıdır. Bu dönemde resim eğitimi açısından önemli uygulamalar gerçekleştirilir. Yurt dışına öğrenciler gönderilir, Mektep Müzesi, Sanayi-i Nefise Encümeni kurulur. Mektep Müzesi, 1926’da “Levazım ve Ders Araçları Müzesi” adıyla kurulmuş ve müdürlüğüne İsmail Hakkı Tonguç getirilmiştir. 1928 yılında düzenlenen bir sınavla ilkokul öğretmenleri olan; Hayrullah Örs, Malik Aksel, Şinasi Barutçu, İsmail Hakkı Uludağ ve Mehmet Ali Atademir sanat ve iş eğitimcisi olarak Almanya’ya gönderilir (Etike, 1995:62).

“İsmail Hakkı Tonguç, İstanbul Erkek Öğretmen Okulunda, Baltacıoğlu'nun öğrencisi olmuş, daha sonra Resim-iş ve Elişleri öğrenimi için Almanya'da bulunmuş, M. Necati döneminde Mektep Müzesi Müdürlüğü yapmış ve 1932'de Gazi Eğitim Enstitüsü, Resim-iş Bölümünü Almanya'dan dönen beş eğitimci ile birlikte kurmuştur. Köy Enstitülerinin de kurucusu olan Tonguç, iş ve sanat eğitimine inanmış bir kişi idi. Bu bölümün açılması Türkiye'de resim öğretmeni yetiştirme işinin kurumlaştırılması açısından önemlidir (Etike, 1995:63).”

Türkiye'nin ilk resim öğretmeni yetiştiren kurumu olarak kurulan Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş Bölümünün müfredatında şu dersler vardır: Resim, Serbest Resim, Grafik, Yazı, Modelaj, Fotoğraf, Ağaç İşleri, Maden İşleri, Mukavva İşleri, Örgü ve Kumaş İşleri, Kitap Resimleme, Planör ve Tayyare Modelleme, Ders uygulaması, Ruhbilim, Çocuk ve Gençlik Ruhbilimi, Meslek Dersleri Semineri, Ortaokul Ders Konuları Üzerine Çalışmalar, İş Eğitimi Tarihi, Yabancı Dil, Askerlik, Türk Devrim Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi, Sanat Tarihi (Etike, 1995:64).

Atatürk'ün ölümünden sonra, eğitim-öğretim tarihimizde 1938'de başlayan geleneksel disiplinlere dönüş eğilimi sonucu, resim dersinde yöntem açısından değişiklik yapılmadan ilk ve ortaokullarda haftalık ders saati azaltılmış, ağırlık sosyal bilgiler dersine verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1962'de düzenlediği eğitim-öğretim konularının tartışıldığı 7. Milli Eğitim Şurâsı'nda; “eğitim ve sanat” konusuna geniş yer verildiği görülmüştür. Daha sonraki yıllarda ülkemizin siyasal tarihine paralel olarak eğitim sistemimizde yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda 1982 yılında düzenlenen 11. Milli Eğitim Şurâsı'nda, resim öğretmeni yetiştiren “Eğitim Enstitüleri”nin eğitim süresi 3 yıldan 4 yıla çıkarılmıştır. Bunun yanında bu

kurumlar Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinden alınarak yeni kurulan “Yüksek Öğretim Kurumu”na bağlanmıştır (Gökay vd., 2011:32).

Türkiye'nin tek Akademisi 1883 yılında kurulan geçmişi Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi'ne dayanan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'dir. Uzun yıllar Fransız geleneğini sürdüren okul, 1930 ve 1968 yıllarında geçirdiği reformlarla çağdaştırılmış; 1965 yılına kadar Güzel Sanatlar Akademisi olan okul, 1965 yılından sonra Devlet Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır. 1983 yılında da Mimar Sinan Üniversitesi adıyla yeniden örgütlenmiştir. Resim, grafik, heykel, seramik, tiyatro ve sahne sanatları bölümü, sinema, TV bölümleri, fotoğraf, tekstil, Türk El Sanatları bölümlerinde sanat eğitimi vermektedir (Erbay, 1997:151).

Eğitim Enstitülerinin YÖK'e bağlanmasından bir yıl sonra, üniversitelerde güzel sanatlarla ilgili derslerin seçmeli ders olarak okutulmasına karar verildi. 1990 yılında açılan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ile sanat eğitimi lise düzeyinde de uygulanmaya başlandı. 1998 yılında “MEB Talim ve Terbiye Kurulu başkanlığı lise Resim Öğretimi programlarını yeniden geliştirerek 1998-1999 öğretim yılından itibaren 2487 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (Artut, 2009:125).”

Gazi Eğitim Fakültesi'nin YÖK'e Resim-iş bölümlerinin isimlerinin değiştirilmesi için sunduğu öneri tekrar gündeme gelmiş ve MEB Talim Terbiye Kurulunda komisyon tarafından 27 Şubat 1992 tarihinde Resim-iş dersinin adının “Güzel Sanatlar” ya da “Sanat Eğitimi” olarak değiştirilmesi konusunda rapor sunulmuş, Talim Terbiye Kurulu talebi haklı bulmuştur. Üniversitelerin görüşleri alınarak değişikliğin yapılması kararlaştırılmıştır.

2006 yılında yeni öğretim programı önerisi ile birlikte dersin adı “Görsel Sanatlar” olarak değiştirilmiştir (Özsoy, 2007:80).

Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri yanında Üniversitelerin bünyesinde açılmış olan, Meslek Yüksek Okulları da son yıllarda sanat eğitimi konusunda programlar oluşturmuşlardır. Lisans düzeyinden farklı olarak, plastik sanatlar alanında endüstriye ara eleman yetiştirmeyi amaçlayan bu sistemde, eğitim; 2 yada 3 yıl olmak üzere toplam 4 yada 6 yarıyıl içermektedir. Plastik sanatlar eğitimi veren kurumlar ister fakülte, ister bölüm olsun birbirleri arasında önemli sayılabilecek farklılıklar bulunmamaktadır. Her iki gruptaki kurumda sanatçı yetiştirmekte ve sanat eğitiminin gelecekteki gelişimine katkıda bulunmaktadır (Erbay, 1997:156).

Ülkemizde 2000’li yıllardan sonra yeni üniversitelere bağlı olarak açılan “Eğitim Fakülteleri”nin sayısı arttıkça, bunlara bağlı olarak eğitim veren “Resim-iş Eğitimi” bölümlerinin sayısı da artmıştır. Resim-iş öğretmeni yetiştiren okullardaki ders yapısını ortak kılmak amacıyla Yüksek Öğretim Kurumu, “Milli Eğitimi Geliştirme Projesi” kapsamında (1997-1998), bütün öğretmen yetiştiren bölümlerde olduğu gibi Resim-iş öğretmeni yetiştiren bölümlerin programlarında da yeni düzenlemeler yapmıştır (Gökay vd. 2011:33).

Geçmişten günümüze kadar uzanan süreçte Türk Sanat Eğitimi tarihi özetle vurgulanmıştır. Cumhuriyet sonrası sanat ve sanat eğitimi alanında yapılan planlı iyileştirmeler yıllar içinde etkisini göstermiş ve özellikle 1983 sonrası oluşan ılımlı siyasi havayla birlikte dünyaya açılan ülkemiz, sanatta günceli yakalamayı başarmıştır. Ülkemizde verilen sanat eğitiminin, son yıllardaki uygulamalar ve bu alanda yapılan bilimsel araştırmalar neticesinde dünyadaki eğitim sistemleriyle birlikte eşzamanlı bir gelişme göstermektedir.

2.4. Grafik Tasarım ve Tarihçesi

Grafik sözcüğü yazı, resim, çizgi gibi anlamlara tekabül eder ve latince “grafyn” sözcüğünden gelmektedir. “Günümüzde uluslararası anlatım biçiminde grafik sözcüğü ortak bir ifadeyle kullanılmaktadır, dolayısıyla tanımda tüm insanların aynı yorumu çıkaracağı biçimde netleşmiştir. Bu yorum; grafik sözcüğünün yazmak, çizmek, görüntülemek ve çoğaltmak anlamına geldiğini ifade etmektedir (Tepecik, 2002:17).”

“Bir diğer deyişle grafik sanatlar, görsel öğeler ile yazıyı bir arada kullanarak izleyiciyi etkilemek, izleyiciye belirli bir bildiri iletmek amacıyla oluşturulmuş her türlü tasarımı kapsayan bir sanat dalıdır. Grafik sözcüğü Yunanca’da yazmak, resim çizmek, işaret, desen anlamına gelen grafikos ya da graphein sözcüğünden türetilmiştir (Odabaşı, 2006:17).”

Grafik tasarım tarihini yazının tarihi ile eş tutmak mümkündür. Yazının tarihi ise, insanın tarihiyle başlar. İlk insanlar yaşadıkları mağaraların duvarlarına ilkel simge ve resimler yapmışlardır. Bu simge ve resimleri iletişim amacıyla mı, yoksa dini bir ritüel için mi yaptılar bilinmez fakat zamanla bu simgelerin gelişmesiyle resim-yazı denilen piktografi doğmuştur. Piktografide kullanılan piktogramlar bir işi, bir bilgiyi, bir olguyu çizimlerle anlatır. Günümüz modern grafik tasarımına ışık tutan piktografinin 7000 yıl önce dahi kullanıldığı bilinmektedir.

Grafik tasarımın gelişmesi ve günümüzde iletişim tasarımı halini alması, esas olarak baskı ve çoğaltma tekniklerinin gelişmesiyle sağlanmıştır. Prof. Dr. Ural Akbulut’un bahsettiği üzere; bir şekli, kalıplarla çoğaltma işlemi ilk kez Mezopotamya’da M.Ö. 3000’lerde “silindir mühür” ile gerçekleştirilmiştir. Baskı yapmanın başka bir örneği ise M.Ö. 650’lerde Anadolu’da başlayan metal para basmaktır.

İnsanoğlu kalıcı eser bırakma arzusu ve dini metinlerin daha çok insana ulaştırılması adına, tarihsel süreç içerisinde baskı ve çoğaltma tekniklerini geliştirmek için bir çok yöntem denemiştir. Metalden dökülmüş ve değiştirilebilen harflerle baskı yapan ilk makina 1230'da Kore'de yapıldı. 1450'de Hollanda'lı Laurens Coster ve Almanya'lı Johannes Gutenberg'in bu makinayı daha da geliştirip yağ bazlı mürekkebi icat etmesiyle yazınsal alanda büyük bir devrim yaşandı. Gutenberg'in binbir güçlkle geliştirdiği tipo baskı makinası ile o dönem binlerce kitap basılmış ve bu da Rönesans ve Reformun istediği insan tipinin oluşmasına katkı sağlamıştır. Basılı yayınlar için harf ve metin dizimleri erken dönem grafik tasarım çalışmalarını oluşturur.

Ülkemizde ise matbaanın, 1492'de İspanya ve Portekiz'den iltica eden Yahudiler tarafından Tevrat basmak için kullanıldığı bilinmektedir. Ermenilerin 1567'de, Rumlarında 1627'de dini kitaplar bastıklarına rastlanmaktadır. Müslüman Türk'lerin matbaayı kullanmalarının uzun bir süre almasının ana sebebi, dini kitabımız Kur'an-ı Kerim'in hattatlarca elle yazılmasıdır. Macar asıllı İbrahim Müteferrika ise ancak 1727'de Sultan III. Mehmet'ten, dini kitaplar dışında baskı yapmak şartıyla izin alarak matbaasını kurmuştur.

Matbaanın yaygınlaşması ve gelişmesi şüphesiz ki grafik sanatlarını yakından etkilemiştir. 18. yüzyıldan itibaren endüstrileşme ile "kömür, buhar makinası, fizik ve kimya alanlarındaki gelişmeler, elektrik ve dinamik girişimcilerin üretime soktuğu birçok yeni buluş işleri kökünden değiştirir. Aynı hız grafik alanında da kendini gösterir. 1796'da Senefelder tarafından bulunup Engelmann tarafından geliştirilen litografi yıldıan yıla daha da ilerler. Resimlerin büyük boyutlarda üretilmesini kolaylaştırır. Algrafi (alüminyum üstüne kalıp çıkarma) ve çinkografi, rotatif baskı makinalarında daha hızlı baskılar elde edebilmek için litografi taşının ağırlığını ve sertliğini ortadan

kaldırır. 1860'lı yılların başında, Firmin Gillot fototipi ve fotogravür çalışmaları yapar. 1886'da Amerikalı Mergenthaler harfleri bir klavye üstünde bir araya getirmeyi sağlayan linotipi bulur.” (Weill, 2007:12).

1904 yılına gelindiğinde ise Amerikalı Ira Rubel, günümüzde de kullanılan ofset baskıyı keşfetmiştir. Bu keşif yazı, kitap ve grafik sanatlar alanları için büyük bir devrimdir.

Teknik anlamda yaşanan bu gelişmelere; “Arts&Crafts”, “Art Nouveau”, “De Stijl”, “Bauhaus” ve “New York Okulu” gibi akımlarla, grafik sanatların kuramsal temellere dayandırılması eklenerek, Endüstri Devrimi'nin sanat üzerinde ki olumsuz etkisi zayıflatılmaya çalışılmıştır.

Grafik tasarımın 18. ve 19. yüzyıllarda ki uğraş alanı; kitap resimleme, tiyatro afişleri ve ilanlardı. Sanayileşmenin hızlı ilerlemesi, tüketimi artırarak yeni ürünlerin peşin sıra piyasaya çıkmasını sağladı. Bu ürünleri satmanın tek yolu etkili bir tanıtımdı ve bu da reklam grafiğinin doğmasını sağladı. 20. yüzyıl başlarında popüleritesi artan grafik tasarım, ikinci dünya savaşı sırasında yeni bir anlam daha kazandı. Ülkelerin toplumlara empoze etmek istediği siyasal propagandalar; afişler, gazete ve dergi görselleri ile oldukça başarılı bir şekilde sağlanmıştı. Grafik tasarımın iletişimle işbirliği başarılı olmuştu.

Ülkemizde ise, “grafik dizaynın sadece gündelik ve diğer süreli basında yer aldığı erken aşamayı akademide Mithat Özar'ın 1933'de başlattığı eğitim çerçevesinde afiş örnekleri izlemiştir. Çağdaş Türk sanatının bu alanda ortaya çıkardığı iki önemli sanatçı, Almanya'da eğitim görmüş olan Kenan Temizan ve İhap Hulusi'dir. Modern çağın görsel alandaki dinamik iletişim gereksinimlerini kavrayan üslûp özellikleriyle, İhap Hulûsi afiş sanatı

alanındaki seçkin yerini hala korumaktadır. Giderek teknik olanakların artışı değerlendirilmeyi başaran grafik sanatçıların ülkeye önemli bir meslek kuruluşu oluşturacak ölçüde etkinlik sağladıkları görülecek ve bu gelişmelerde Kuzey Avrupa grafik estetiğini uygulayan Kenan Temizan'ın öncü rolü anımsanacaktır.” (Tansuğ, 2011:237).

İkinci dünya savaşı sonrası post-modern bağlamda kabuk değiştiren grafik tasarım, yalnızca basılan ve çoğaltılan bir iletişim aracı olmaktan çıkıp, günümüz bilgisayar teknolojileriyle mükemmel bir uyum içinde çalışmış ve sanatçının duygu, düşünce ve sosyal söylemini topluma taşıma görevini de üstlenmiştir. Ayrıca grafik tasarım “Teknoloji geliştikçe, sadece basılı malzemeler değil; film aracılığıyla perdeye yansıtılan, video ile ekrana gönderilen ve bilgisayarlar yardımıyla üretilen görsel malzemeler de grafik tasarım kapsamı içine girmiş ve bu terimin anlamı oldukça genişlemiştir.” (Becer, 2002:33).

Günümüzde grafik tasarım ürünleri; reklamlar, web tasarımı, afişler, billboardlar, interaktif tasarımlar, 3 boyutlu modelleme, video, ambalaj tasarımları, kitap tasarımları, stant ve fuar tasarımları, fotoğrafçılık, masaüstü yayıncılık, bilgi tasarımı, medya, kurumsal kimlik, sosyal medya ve daha bir çok mecrayı kapsamaktadır. Bu bağlamda diğer hiç bir sanat dalında olmadığı kadar çok zenginlik ihtiva eder. Tüm bunlar görsel iletişimi oluşturmaktadır. Görsel iletişimde daha çok duygulara seslenilir. Bu şekilde harekete geçirilen ikna mekanizması sözlü iletişime göre çok daha etkilidir. Bu yüzden görsel iletişim sonucunda meydana gelen hatırlama, sözlü iletişimden çok daha etkilidir. “İnsanlar çevrelerindeki olguları, olayları ve nesnelere algılayarak ; %87 Görme, %9 İşitme, %4 Dokunma ve koklama duyularından yararlanırlar (Mısırlı, 2007:56).”

Günümüzde bilgi aktarımında en etkili yöntemin görsel iletişim olduğu açıktır. “Araştırmalara bakılırsa, ortalama bir insana her gün 1500 ile 1800 arasında görsel mesaj gönderilmektedir. Ayrıca bütün bu mesajlar dikkat çekme amacına dayalı korkunç bir rekabet içindedirler (Becer, 2002:12).”

“Tüm bu görsel ve işitsel mesajlar içerisinde, sosyal bir varlık olan insanın kaçışı mümkün değildir. Gazete okumasanız ve televizyon izlemeseniz bile, kentsel ortamımıza egemen kılınan imgelerden kaçınamazsınız.” (Williamson, 2001:11).

Bu mesaj bombardımanı ve iletişim rekabeti içerisinde, grafik tasarım aracılığıyla hazırlanan tüm ürünlerin görsel estetik değerleri önem arz etmektedir. Her biri kendi içerisinde farklı estetiksel disiplinler barındıran görsel iletişim enstrümanlarının; alanında uzman, teknolojiyi yakından takip eden ve ona ayak uydurabilen, tasarım ilke ve elemanlarına hakim sanatçılar tarafından hazırlanması, görüntü ve bilgi kirliliğinin önlenmesi açısından oldukça önemlidir. Görsel olanın, sözlü olandan daha etkili olduğu bu çağda, grafik eğitiminin ne denli önemli olduğu anlaşılmaktadır.

2.5. Türkiye’de Grafik Tasarım Eğitimi

Sanayi-i Nefise Mektebi’nde, 1914 yılında “tezyinat” bölümünün açılması ile, Türkiye’de grafik tasarım eğitiminin temelleri de atılmıştır. Üç yıl sonra bu bölüm içerisinde açılan afiş atölyesinde Veber tarafından grafik tasarım eğitime geçilmiştir. “1933 yılında Güzel Sanatlar Akademisi’nde Mithat Özer öncülüğünde açılan afiş atölyesi de Türk Grafik Tasarım eğitime büyük katkılarda bulunmuştur. 1919 yılında Almanya’da kurulan Bauhaus okullarında uygulanan ve sanat ile endüstri arasında işbirliğini savunan eğitim anlayışı oldukça başarı kazanmış, dünyada yeni kurulmakta

olan bir çok tasarım okuluna örnek oluşturmuştur. 1957 yılında İstanbul’da açılan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, endüstriyel sanatlar ve tasarım alanında öğrenim görmüş uzmanlar yetiştirerek tasarıma ağırlık veren bir eğitim anlayışı izlemesi kısa sürede olumlu sonuçlar vermiş; basın, reklam, dekorasyon, seramik ve tekstil sektöründe çalışan firma ve kuruluşlar, iş alacakları elemanlarda uzun bir süre “Tatbiki Mezunu” olma şartı aramışlardır (Becer, 2009:115).”

Sanayi-i Nefise Mektebi’nden sonra “Cumhuriyet döneminin grafik tasarım eğitimi veren ikinci kurumu Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş Öğretmenliği bölümüdür. 1932-1933 öğretim yılında açılan bu bölümün programında grafik dersleri de yer almaktaydı.” (Aslier, 1989:8).

Batılı anlamda eğitim veren ilk kurum 1969’da kurulan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisidir. 1982 yılında uygulamaya konulan Yüksek Öğretim Kanunu ile, güzel sanatlar ve tasarım dallarında eğitim veren Güzel Sanatlar Akademisi ve Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu üniversite statüsü içerisine alınmıştır. Güzel Sanatlar Akademisi, “Mimar Sinan Üniversitesi” adını almış, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ise Marmara Üniversitesi’ne bağlı bir Güzel Sanatlar Fakültesi haline dönüşmüştür. İstanbul’da bu iki okulun dışında Ankara’da Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi’ne; Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi’ne; İzmir’de ise Dokuz Eylül Üniversitesine bağlı Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde grafik bölümleri açılmış ve bu alanda eğitim vermeye başlamışlardır (Becer, 2009:115).

1982 yılında uygulamaya konulan Yüksek Öğretim Kanunu ile birlikte yurt içinde açılmış pek çok üniversitede Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği

programları kurulmuş ve bu okullarda diğer sanat dalları ile birlikte Grafik Tasarım eğitime de yer verilmiştir. ÖSYS Kontenjanları Kılavuzu (2014:343-348) incelendiğinde, Türkiye’de Eğitim Fakültelerine bağlı Resim-iş Öğretmenliği Ana Bilim Dalı sayısı 31’dir (EK-1). Bunlar arasında anasanat dalı olarak Grafik Tasarım dersleri veren bölüm sayısı ise 22’dir (EK-2). Yine aynı kılavuz incelendiğinde, Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Sanat ve Tasarım Fakülteleri’ne bağlı Grafik Tasarım Bölümlerinin sayısı ise 32’dir (EK-3). Bu bağlamda 2015 yılı itibariyle Türkiye’de toplam 54 bölümde Grafik Tasarım eğitimi verilmektedir.

2.6. Grafik Tasarım Ders İçerikleri

ÖSYS 2014 Tercih Kılavuzu incelendiğinde, Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinin otuz birinde Resim-iş Eğitimi/Öğretmenliği Anabilim Dalı bulunmaktadır (EK-1). Bu fakültelerin web sayfaları incelendiğinde yirmi iki tanesinde grafik tasarım anasanat dalı mevcuttur (EK-2).

Bu fakültelerde öğrenim gören öğrenciler ilk iki dönem temel sanat eğitimi dersleri ile birlikte Yüksek Öğretim Kurumu tarafından belirlenen zorunlu dersleri alırlar. Üçüncü dönemin başında okulun mevcut donanım ve öğretim elemanı kapasitesine bağlı olarak açılan “Anasanat Atölye” derslerinden birini altı dönem boyunca alırlar. Bu dersler; Resim, Grafik Tasarım, Heykel, Tekstil Tasarımı, Seramik, Geleneksel Türk Sanatları, Özgün Baskı, Endüstriyel Tasarım ve Fotoğraftır. Öğrenciler seçtikleri atölye dersinin haricindeki diğer atölye derslerini, her dönem farklı bir tane seçmek koşuluyla altı dönem boyunca “Seçmeli Sanat Atölye Dersi” olarak alırlar.

“Grafik Tasarımını anasanat atölye dersi olarak seçen öğrencilere, seçmeli sanat atölye derslerinin en az bir yarıyılık kısmında resim atölye dersi

zorunlu olarak seçtirilir. Diğer yarıyılıda ise bölümlerin eleman ve atölye olanakları çerçevesinde üç boyutlu alanlardan birisi seçtirilir. Bunun mümkün olmaması halinde her bölümün kendi olanlarına göre seçim yaptırılır.” (YÖK, 2007:174).

Yüksek Öğretim Kurumu'nun 21 Temmuz 2006 tarihinde karara bağladığı “Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları”nda anasanat atölye grafik tasarım ders içeriği şöyle tanımlanmıştır: “Çeşitli yazı formları, tipografi, görsel iletişim, bilgisayar destekli grafik tasarım, kurumsal kimlik, afiş, kitap kapağı, ambalaj, illüstrasyon ve animasyon çalışmaları.”

Örnek teşkil etmesi için altı dönem boyunca uygulanan Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği Programı Grafik Tasarım dersinin 2014-2015 eğitim öğretim yılı ders içerikleri EK-4’de sunulmuştur. Ayrıca 1983 yılından günümüze kadar yapılan değişiklikleri içeren ders programları EK-5’de sunulmuştur.

2.7. Grafik Tasarım Eğitiminin Önemi

Diğer sanat dallarında olduğu gibi grafik eğitiminin de öncelikli amacı öğrencilerin sanatsal yaratıcılıklarını geliştirip bireysel becerilerini ortaya çıkartarak, çağdaş, etkili ve özgün bir üslup edinmelerini sağlamaktır. Bugünün teknolojisini anlayan, geleceğe bakabilen, analitik düşünen, estetik ve günümüzün sanatı hakkında fikir sahibi bireyler yetiştirmek grafik eğitiminin genel amaçları arasındadır.

Türkiye'nin önde gelen Grafik Tasarım bölümlerinden Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü'nün web sayfasında bölümün amacı şu şekilde belirtilmektedir: “Bölümün amacı, grafik

kapsamına giren tüm disiplinlerde teknik ve estetik yönden eğitilmiş, kendi çevresini ve çağını çözümleyip sentez yapabilen, özgün fikir ve yapıtlar üretebilen, rasyonel düşünebilen, yeni çağın dinamik yapısına uyum sağlayabilecek, bilgi ve algılama yetisine sahip, özgüveni olan grafik tasarımcılar yetiştirmektir.”

Bu bağlamda grafik tasarım eğitimini sanat eğitiminin bir parçası olarak nitelendirmek mümkündür. Sanat eğitiminin bireye kazandırdıklarına ek olarak, grafik tasarım eğitimi bireye bir takım mesleki beceriler de kazandırır. İçinde bulunduğumuz iletişim çağında, görsel iletişimin en etkili aracı olan grafik ürünlerinin hazırlanması, bir fikrin görselleştirilebilmesi ve mesajın alıcıya etkili bir şekilde ulaşması için nitelikli grafik tasarımcılara ihtiyaç duyulmaktadır.

Nitelikli sanat programlarında öğrenciler, algısal, yorumsal ve çözümsel yetilerini genişletirler. Görsel imgelerle anlam bulmayı öğrenirler, sanat eserlerinin estetik niteliğini tespit etmeyi öğrenirler. Görsel sanatların dilini doğru kullandıkları için fikirlerini eksiksiz ifade ederler, estetik yargılara varmak ve savunmak için yetilerini geliştirirler. Nitelikli sanat programında öğrenciler, kendi kültürlerinin temel teşkil ettiği geniş kültürel yapıyı anlar ve bu yapıya daha duyarlı hale gelirler (Boydaş, 2004:6).

Sanatsal eğitim almamış; denge, renk, ahenk, kompozisyon ve ritim gibi görsel tasarım ilke ve elemanlarından habersiz, estetik kaygılardan uzak, yalnızca bilgisayar programlarını kullanarak grafik alanında ürünler çıkartmak; toplumda yoğun görsel kirliliğe, algıların zayıflamasına ve nicelikte ağır nitelikte hafif “kitsch” ürünlerin çoğalmasını sağlamaktadır. Tüm bu sanatsal eğitimi alıp, temelde teknolojiye ayak uyduramamış bireyler, nitelikli ürünler veremeyecekleri için aynı tehlike onlar için de söz konusudur.

Çağımızda grafik sanatların meslek alanlarıyla ilişkisi oldukça geniştir. Basım yayım ve matbaa sektöründen televizyon ve sinema sektörüne, reklamcılık ve tanıtım sektöründen internet yayıncılığı ve dijital medya sektörüne, endüstriyel tasarımdan iletişim teknolojilerine, etkileşimli oyun ve eğlence sektöründen eğitim materyallerinin tasarımına dek birbiriyle bağıntılı yada bağımsız bir çok alan ve sektör bugün grafik tasarımın çalışma alanını oluşturmaktadır. Bu sanat dalının hayatımızın bu kadar içinde olması şüphesiz bu alandaki görselliğin, özellikle sanat ve pedagojik eğitimi almış grafik tasarımcılar tarafından hazırlanması gerekliliğini gözler önüne sermektedir.

“Grafik sanatların amacı; insanın salt estetik zevklerinin gelişmesine, giderilmesine araç olmak değil onun günlük yaşamında karşılaştığı hemen tüm sorunlarının, ihtiyaçlarının giderilmesinde çözüm önerici, uyarıcı, bilgilendirici rolü ile yardımcı olmak, katkıda bulunmaktır. Bu bağlamda, haberleşme, ulaşım, eğitim, sağlık, endüstri, ekonomi, ticaret, yönetim , uluslararası ilişkiler ve kültür gibi pek çok alana hizmet etmektedir (Bilgin, 1992).”

Taşınabilir ve ergonomik olan akıllı cihazların kullanımının bu denli yaygınlaşması; kitap, gazete ve dergi gibi basılı ürünlerin dijital mecraaya kaymasını sağlayarak, zaten külfetli, zahmetli ve çevre dostu olmayan matbaacılık sektörünün geleceğinin sorgulanmasını sağlamıştır. Akıllı elektronik cihazların yanı sıra artık üç boyutlu yazıcıların bile kullanılmaya başlandığı çağımızda, 1905 yılında İra Rubel tarafından icat edilen ve günümüzde kitapların, gazetelerin, dergilerin, broşürlerin, karton ambalajların ve daha bir çok malzemenin basıldığı “ofset baskı”nın bile, hızla ilerleyen teknolojik ortamda ilkelleştiğini düşünecek olursak, 15. yüzyılın teknolojisi

olan özgün baskı tekniklerinin Türkiye’de ki üniversitelerde grafik eğitimi müfredatında hala yer buluyor olması eğitim sistemimizin çağımıza senkronize edilmesini zaruri kılmaktadır. Sanatın nostaljisine takılıp kalmak, hızlı seyahat araçlarını kullandığımız bu devirde, at ve develerle seyahat etmektir.

2.7. Konuya İlişkin Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de sanat eğitimi alanında yapılan çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yapılan taramalar sonucunda araştırma konusuna rastlanmamış, dolaylı olarak konuyla ilgili yapılan tez çalışmalarına ise bu kısımda kısaca değinilmiştir.

Fatih Özdemir’in 2014 yılında hazırladığı, *“Türkiye’deki Resim-iş Eğitimi Programlarında Okutulan Grafik Tasarım Derslerinin Uygulanmasını Etkileyen Faktörler”* başlıklı tez çalışmasında, Öğretim elemanlarının görüşleri alınarak, Türkiye’deki Güzel Sanatlar Eğitimi Grafik Ana Sanat Dallarında 6 dönem boyunca okutulan derslerin mevcut durumunun ne olduğunun ortaya konulması ve bu derslerin yürütülmesinde etkili olduğu düşünülen fiziki koşulların, atölye yeterliliğinin, öğretim elemanlarının ders yüklerinin ve mesleki gelişim düzeylerinin derslerin işlenmesinde ne derece etkili olduğunun incelenmesini, mevcut sorunların ortaya konulmasını sağlamak ve bu sorunların giderilebilmesi için çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır. Özdemir, öğretim elemanlarına uyguladığı anket çalışmasının sonuçlarını şöyle yorumlamaktadır :

- Öğretim elemanlarının takip ettikleri sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınlarının sayısı çok yukarılarda değildir fakat öğretim elemanlarının sanat ve sanat eğitimiyle ilgili olarak mesleki anlamda kendilerini yeterli düzeyde geliştirdikleri söylenebilir.

- Öğretim elemanlarının mevcut haftalık ders yükleri çok yoğun olmamakla birlikte, akademik çalışmalara daha fazla zaman ayırabilmeleri adına mevcut öğretim üyesi sayısının artırılması gerekmektedir.
- Genel fiziki koşulların uygunluğundan bahsedilerek, mevcut donanımların çağın gerektirdiği düzeyde yenilenerek güncellenmesi gerekliliğinden bahsedilmiştir.

Elif Tarlakazan'ın 2004 yılında hazırladığı, “*Yüksek Öğretimde Etkili Bir Grafik Eğitimi İçin Uygun Atölye Ortamlarının Belirlenmesi*” başlıklı tez çalışmasında, yüksek öğretimde etkili bir grafik eğitimi için üniversitelerin grafik bölümlerinde mevcut atölye ortamlarının saptanması amaçlanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve hem öğrencilere hem de öğretim elemanlarına uygulanan anket formu kullanılmıştır. Anket bulgularına göre; öğrencilerin çoğu; tasarım, baskı, fotoğraf ve bilgisayar atölyelerinin eğitimlerinde önemli bir yere sahip olduğunu ve mevcut atölye donanımı ile araç-gerecin yetersizliğini belirtmişlerdir. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular doğrultusunda; tüm atölyeler için gerekli donanım, piyasadaki standartlar belirlenerek sağlanmalı, atölyeler öğrenci sayısı ile orantılı olmalı ve herkesin çalışabileceği ekonomik bir ortam oluşturulmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Kadir Rıfkı Özmen'in 2010 yılında hazırladığı, “*Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Okutulan Grafik Tasarım Dersine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*” başlıklı tez çalışmasında, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri resim bölümlerinde Grafik Tasarım dersine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirli boyutlarıyla incelemek ve ortaya konan verilerle Grafik Tasarım dersi eğitiminin geliştirilmesine görüş ve önerilerle katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre Grafik Tasarım

dersine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri belirlenmiş, öğretmenlerin grafik tasarım dersinin programındaki konuların sıralanışı, atölye ortamlarının iyileştirilmesi, öğrencilerin grafik tasarım dersindeki çalışma titizliklerinden yakındıkları belirlenerek, grafik tasarım dersinin geliştirilmesine daha çok önemin verilmesi ve bu dersin programının daha işlevsel hale getirilmesi gerekliliği ortaya konmuştur.

Melek Erdoğan Yerli'nin 2007 yılında hazırladığı, “*Resim-iş Öğretmenliği Programındaki Temel Tasarım Derslerinin, Grafik Tasarım Anasanat Atölye Derslerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri*” başlıklı tez çalışmasında, Resim-iş Öğretmenliği programında yer alan Temel Tasarım derslerinin, üst sınıflardaki Grafik Tasarım Anasanat Atölye derslerine etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla, Temel Tasarım derslerinde öğrencilerin çalışma ve performanslarının, Grafik Tasarım Anasanat dalındaki eğitimlerine etkileri belirlenmiştir. Grafik Tasarım alanında öğrencilerin yetkinliklerini temelden kazanabilmeleri için; Temel Tasarım Eğitime gereken önemin verilmesinin ve bu dersin programda daha iyi işleyebilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur. Ayrıca, hem öğretim elemanları hem de öğrenciler açısından Temel Tasarım derslerinde teori ve pratikte birtakım güçlüklerin olduğu ve bunların aşımada gereken çözümlerin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır.

Melike Bakar Fındıkçı'nın 2009 yılında hazırladığı, “*Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalında Yazı Dersinin Grafik Tasarım Dersine Katkısının Değerlendirilmesi*” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasında, Yazı dersinden elde edilen kazanımların Grafik Tasarım dersinde uygulanabilme düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda araştırmacı tarafından geliştirilen anket toplam 60 kişiye uygulanmış ve sanat eğitimcisi yetiştirilen öğretim kurumlarındaki Resim-iş Öğretmenliği

Programında Yazı Dersinin programdaki yeri, öğrenme-öğretme süreci, Yazı Dersi ve Grafik Tasarım Dersi arasındaki ilişki gibi bazı konularda güçlükler yaşadıkları gözlemlenmiştir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi/Öğretmenliği programlarında okutulan Anasanat Atölye Grafik Tasarım derslerinde karşılaşılan sorun ve güçlüklerin öğrenilmeye çalışıldığı bu çalışmada “Tarama Modeli” kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.” (Karasar, 2005:77).

Kullanılan model bağlamında; Grafik Tasarım Anasanat Dalı öğrencilerinin karşılaştıkları zorluklar, derse yönelik öğrenim süreçleri, mevcut atölye ve fiziki koşulların etkileri, araştırma anketi ile toplanan bilgilere dayalı olarak ortaya konulmuş ve sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Balcı'nın (1997:21), “Tarama modelindeki bu araştırmalar, ilk ve temel araştırma özelliği taşıdığı için sanat eğitimi kuramcılarında ve uygulayıcılarında katkı sağlanmaktadır.” sözünden hareketle Grafik Tasarım dersiyle alakalı eğitim ve fiziki sorunların “Tarama Modeli” etrafında tanımlanması alana katkı sağlayacaktır.

3.2. Evren

Araştırma, Türkiye’deki eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan anasanat atölye grafik tasarım derslerinde öğrencilerin karşılaştıkları nicelik ve niteliksel sorunların çözümüne dönüktür. Bu nedenle araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Resim-iş Öğretmenliği programlarında okutulan anasanat atölye grafik Tasarım dersi öğrencileri oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde Resim-iş öğretmenliği Programının yer aldığı 33 üniversite tespit edilmiştir (EK-1). Ancak bu üniversiteler içerisinde resim-iş öğretmenliği programlarında Anasanat Atölye Grafik Tasarım derslerine yer veriliyor olması şartı aranmıştır. Tüm bu şartları mevcut 33 üniversiteden 21’i karşıladığından araştırmanın evreni 21 üniversiteyi kapsamaktadır (EK-2).

3.3. Örneklem

Bu araştırmada, tüm evrene ulaşmak ve bu kadar geniş bir kitleyi incelemek zor olacağı düşüncesiyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda 21 üniversite içerisinde 3 üniversite örneklem olarak alınmıştır (EK-6). Bu üniversiteler örneklem olarak seçilirken; ulaşılabilirlikleri, gelişmişlik düzeyleri ve mevcut öğrenci sayıları göz önünde bulundurulmuştur.

Ankara – Gazi Üniversitesi (100), Elazığ – Fırat Üniversitesi (40) ve Bursa – Uludağ Üniversitesi (60)’nin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında anasanat dalı Grafik Tasarım dersi olan toplam 200 öğrenci bu araştırmanın örneklemine oluşturmaktadır.

Üniversite	Anket Uygulanan Öğrenci Sayısı
Gazi Üniversitesi	100
Elazığ Fırat Üniversitesi	40
Bursa Uludağ Üniversitesi	60

Tablo 1: Çalışma grubuna ilişkin bilgiler

3.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Resim-iş Öğretmenliği Programlarında Okutulan Anasanat Atölye Grafik Tasarım Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri Anketi” kullanılmıştır (EK-7). Bu anket yoluyla örneklem grubunu oluşturan öğrencilerden, araştırmanın probleminde belirtilen sorulara cevap oluşturacak veriler toplanmıştır.

Anket maddeleri literatür taraması ve öğrenci görüşleri toplanarak oluşturulmuştur. Toplam 34 sorudan oluşan bu anket öncelikle kapsam, içerik, açıklık ve anlam açısından değerlendirilmek üzere Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi bünyesinde görev yapan, alanda uzman öğretim üyelerinin görüşlerine sunulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda ankete son hali verilmiştir. Anket beşli likert tipi ölçek türünde hazırlanmıştır. Anket uygulaması gerekli izinler alındıktan sonra, dönüş oranını artırmak amacı ile EK-5’te belirtilen üniversitelere bizzat araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 10 öğrenciye farklı zamanlarda anket uygulanarak Cronbach’s Alpha katsayısı .815 olarak hesaplanmıştır. “Bu değer ile ölçeğin istenen düzeyde güvenilirlik katsayısına sahip olduğu söylenebilir.” (Tavşancıl, 2005).

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,815	34

Tablo 2: Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı SPSS programı çıktısı

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Anket sonucu elde edilen veriler SPSS for Mac 16 paket programında işlenmiştir. Elde edilen veriler çözümlenirken, ankette yer alan maddelerin seçeneklerine verilen yanıtların yüzde ve frekans değerlerine bakılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmada elde edilen bulgulardan yola çıkılarak yorumlara gidilmiştir. Araştırmada uygulanan ankete verilen cevapların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.1. Öğrencilerin atölyelerin mevcut fiziki durum ve koşullarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar:

Öğrencilerin grafik tasarım derslerinde kullandıkları atölyelerin mevcut fiziki durum ve koşullarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 9. 11. 14. ve 15. sorulara verilen yanıtların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

S.9. Anasanat atölyemizin büyüklüğü derslerin rahatça yürütülebilmesi için uygundur.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
88	44	54	27	24	12	20	10	14	7	200	100

Tablo 3: Öğrencilerin, grafik tasarım atölyelerinin fiziki yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğrencilerin %44’lük bir kısmı mevcut grafik tasarım atölyelerinin büyüklüğünün dersin rahatça yürütülebilmesi için uygun olduğuna tamamen katılırken, %27’lik bir kısım ise kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %12’si bu görüşe kararsız kalırken, %10’u

katılmamış ve %7'si ise hiç katılmayarak atölyelerinin fiziki durumunu yetersiz bulmuşlardır.

S.15. Grafik tasarım dersinde üretilen işlerin saklanabilmesi için atölyemizde yeterli alanlar bulunmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
10	5	46	23	40	20	52	26	52	26	200	100

Tablo 4: Öğrencilerin, derste ürettikleri işleri saklayabilecekleri fiziki ortamlarla ilgili görüşlerinin dağılımı

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin toplamda %52'si derste üretilen işlerin saklanabilmesi için atölyelerinde yeterli alan olmadığına dair görüş belirtmişlerdir. %20'lik bir kısım kararsız kalırken, %23'ü ise kısmen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 3 ve Tablo 4'deki bulgular birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin büyük bölümü derslerin rahatça işlenebilmesi için atölyelerin fiziki şartlarının uygun olduğunu ifade etmiş, fakat derste üretilen işlerin saklanabilmesi için yeterli alan bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Grafik tasarım anasanat dersi öğrencileri kişisel yeteneklerini kullanarak ürettikleri afiş, poster, kurumsal kimlik ve diğer tüm basılı tasarım materyallerini, kendi bireysel arşivlerini oluşturma ve gerektiğinde sergileyebilmeleri için muhafaza etmeleri gerekmektedir. Bu yüzden atölyelerin fiziki koşulları üretilen ürünlerin saklanabilmesi için yeterli olmalıdır. Fraser (1994: 511), eğitim ortamının önemine değinirken, atölye ortamlarının öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olduğu ve aynı zamanda istenen davranışlara ulaşma konusunda bir gösterge olarak kabul

edilebileceğini ve eğitimde istenen verimin alınabilmesi için okul ve sınıflarda öğrencilerin ihtiyaç duyduğu fiziki şartların oluşturulması gerektiğine dikkat çekmiştir.

S.14. Okulumuzda grafik tasarım dersi için kullandığımız bilgisayar atölyesindeki elektronik cihazların (bilgisayar, tarayıcı, yazıcı, projeksiyon, fotoğraf makinası vb.) sayıları ve teknik özellikleri ihtiyaçlarımızı karşılar niteliktedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
16	8	34	17	24	12	52	26	74	37	200	100

Tablo 5: Öğrencilerin, grafik dersi için kullanabilecekleri bilgisayar atölyesine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde, öğrencilerin %37'lik kısmı hiç katılmıyorum seçeneğini, %26'lık kısmı ise katılmıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Kısmen katılıyorum ve tamamen katılıyorum diyen öğrencilerin oranı sırasıyla %17 ve %8'de kalmıştır. %12'lik bir kısım ise kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu veriler ışığında, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, mevcut bilgisayar atölyelerini nitelik ve nicelik bakımından yetersiz görmektedirler.

Bölükoğlu (2004:142) teknolojik araçların grafik sanatlarla ilişkisini değerlendirirken, grafik sanatların yaratım ve basım aşamalarında güncel teknoloji ile hep iç içe olmak zorunda olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle de teknolojik gelişmeler grafik sanatları çok etkilemiştir ve etkilemeye devam etmektedir. Örneğin: Fotoğrafın icadı, fotoğrafın basım teknolojisinde kullanılması, yeni basım teknolojilerinin gelişimini (tipo, ofset, tıfdruk vb.) etkilemiştir. Bilgisayarın bulunuşu ve dijital basım tekniklerinin gelişmesi gibi yenilikler de, grafik sanatları bir çok sanat dalından daha fazla etkilemiştir. Bu

nedenle “grafik sanatçısı bilimin verileri yanında çağının gerektirdiği teknolojiyi de takip etmek durumundadır. Aksi halde işlevini yerine getiremez (Bilgin, 1988).”

S.11. Öğrenciler, ders saatleri dışında da grafik anasanat atölyesinden yararlanabilir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
104	52	54	27	16	8	16	8	10	5	200	100

Tablo 6: Öğrencilerin, ders saatleri dışında da atölyelerini kullanabilmelerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 6’da görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin %52’lik kısmı tamamen katılıyorum seçeneğini, %27’lik kısmı ise katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Katılmayan ve hiç katılmayan öğrencilerin oranları ise sırasıyla %8 ve %5 olmuştur. Bu durumda öğrencilerin büyük bir çoğunluğu ders saatleri dışında grafik tasarım atölyelerini kullanabilmektedirler. Grafik tasarım öğrencileri bireysel veya ekipler halinde işler üretirken, teknolojik ya da geleneksel bir çok araç ve malzemeden yararlanırlar. Tasarlama ve üretim aşamaları birkaç haftaya da yayılabilmektedir. Öğrencilerin ders saatleri dışında atölyelerini kullanmaları verimliliklerini artırır ve çalışma disiplini kazanmalarını sağlar.

4.2. Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, dersin işlenişi ve öğrenim süreçleriyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar:

Araştırmaya katılan öğrencilerin grafik tasarım dersinin işlenmesi ve öğrenim süreçleriyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 1. 2. 3. 6. 7. 12. 17. 21. 23. 24. 25. 26. 28. 29. ve 30. sorulara verilen yanıtların betimsel analizlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

S.1. Anasanat atölye grafik tasarım dersini seçmeden önce grafik sanatlarla ilgili bilgi sahibiydim.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
66	33	74	37	6	3	32	16	22	11	200	100

Tablo 7: Öğrencilerin, grafik tasarım dersini seçmeden önce grafik sanatlarla ilgili görüşlerinin dağılımı

Tablo 7'yi incelediğimizde öğrencilerin, grafik tasarım dersini seçmeden önce grafik sanatlarla ilgili bilgi sahibiydim görüşüne %33'lük bir oranla tamamen katıldıklarını, %37'lik bir oranla kısmen katıldıklarını, %16'lık bir oranla katılmadıklarını ve %11'lik bir oranla hiç katılmadıklarını görmekteyiz.

Bulguları yorumlayacak olursak, öğrencilerin büyük çoğunluğu anasanat atölye grafik tasarım dersini seçmeden önce grafik sanatlarla ilgili bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Böylece öğrencilerin kendi istekleriyle grafik tasarım dersini anasanat atölyeleri olarak seçtiklerini anlayabiliriz. Öğrencilerin severek ve isteyerek aldıkları eğitim, öğrenme kapasitelerini arttırarak derslerin daha verimli geçmesini sağlar.

S.2. Anasanat atölye grafik tasarım dersini resim öğretmenliğine alternatif bir meslek sahibi olmak için seçtim.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
116	58	40	20	8	4	28	14	8	4	200	100

Tablo 8: Öğrencilerin, grafik tasarım dersini resim öğretmenliğine alternatif bir meslek olarak görüp görmediklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 8'deki bulgular incelendiğinde, grafik tasarım dersini resim öğretmenliğine alternatif bir meslek sahibi olmak için seçim görüşüne katılımcıların %58'i tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. %20'lik bir kısım kısmen katılırken, %14'lük bir kısım ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Mezun olduklarında resim öğretmeni olmaya hak kazanan bu öğrencilerin büyük kısmının Tablo 7'deki görüşe tamamen katılması, kendilerini bu alanda yetkin görmediklerini veya atanma şanslarının çok az olduğunu ifade etmektedir.

S.3. Grafik tasarım derslerinin mevcut saat, kredi ve içeriklerini yeterli buluyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
64	32	60	30	22	11	30	15	24	12	200	100

Tablo 9: Öğrencilerin, grafik tasarım derslerinin saat ve kredilerine ilişkin görüşlerinin dağılımı.

Tablo 9'da yer alan bulgulara göre, aldıkları grafik tasarım dersinin mevcut saat, kredi ve içeriklerini yeterli olduğu görüşüne tamamen katılan öğrencilerin oranı %32'dir. %30'luk bir kısım ise bu görüşe kısmen katılmıştır. Katılmayan ve hiç katılmayan öğrencilerin toplam oranı ise %27'dir. %11'lik bir kısım kararsızım seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 8'deki veriler değerlendirildiğinde, ilk dört dönem 6 saat, son iki dönem 8 saat olan anasanat atölye derslerinin haftalık ders saatleri öğrencilere göre yeterlidir. Anasanat atölye grafik tasarım dersinin yanı sıra seçmeli sanat atölye derslerini ve diğer teorik zorunlu formasyon derslerini alan öğrenciler zaman zaman zorlanabilmektedirler. Bu durum zamanla öğrenciyi sıkıp derse olan ilgisinin azalmasına neden olabilir. 1982 sonrası öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere devredildikten günümüze kadar geçen süreçte ders

program ve içeriklerinde düzenlemelere gidilmiştir. Önceleri 16 saat olan anasanaat atölye derslerinin haftalık saati daha sonra 12 saate düşürülmüş ve son düzenlemeyle birlikte günümüzdeki halini almıştır.

S.6. Grafik tasarım eğitiminde uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesi tasarım becerilerimi artırır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
120	60	60	30	12	6	6	3	2	1	200	100

Tablo 10: Öğrencilerin, grafik tasarım eğitiminde uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 10'daki veriler ışığında, araştırmaya katılan öğrencilerin %60'ı grafik tasarım eğitiminde uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesinin tasarım becerilerini artıracığına tamamen katılırken, %30'luk bir kısım ise kısmen katılmıştır. Bu görüşe hiç katılmayan, katılmayan ve kararsız olan öğrencilerin toplam oranı ise %10'da kalmıştır.

Tablo 10'daki bulgular yorumlandığında, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, grafik tasarım eğitiminde uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesinin tasarım becerilerini artıracığını düşünmektedir. Bu görüşü destekleyen bir çok çalışma mevcuttur. Teorik bilgilerin yanı sıra sanat eğitiminde uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesi, öğrencilerin deneyim kazanmalarını ve sanata ilişkin heyecanlarını yitirmemelerini sağlar. Ayrıca öğrencilerin sanatsal anlamda yetkin hale gelebilmeleri için de uygulama ağırlıklı ders içerikleri desteklenmelidir.

Grafik tasarım, Uçar'ın (2004) belirttiği ve Özdemir'in (2011) aktardığı üzere en temel anlamıyla bir görsel iletişim faaliyetidir. Bu görsel iletişim

süreci tamamen imgeler ve kavramlar üzerinden gerçekleşir. İletişim yolu olarak grafik dilini tercih eden öğrenci imgelere, metaforlara ve kavramlara hâkim olmalıdır. Bu hâkimiyeti sağlamak için ilk şart bireysel gelişimdir. Bu gelişim sürecinde, günlük hayatında ve atölye ortamında kazandığı deneyimleri ve birikimi atölye ortamında arkadaşlarıyla paylaşarak ilk iletişim faaliyetine başlar. Atölye ortamındaki bu fikir alışverişi ve beyin fırtınası ile kavramlar ve imgeler ortaya konur ve bu iletişim imgeleri, görsel iletişim imgelerine dönüşerek grafik tasarımı ortaya çıkarır.

S.7. Atölye hocamızın tutum ve davranışları derse ilişkin motivasyonumu artırır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
132	66	40	20	10	5	14	7	4	2	200	100

Tablo 11: Öğrencilerin, atölye hocasının tutum ve davranışlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 11'deki verileri incelendiğinde, %66'lık bir kısım atölye hocasının tutum ve davranışlarının, öğrencilerin motivasyonunu artıracığına tamamen katılırken, %20'lik bir kısım ise kısmen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Hiç katılmıyorum diyenlerin oranı %2, katılmıyorum diyenlerin oranı %7 ve kararsızım seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %5'tir.

Tablo 11'deki bulgulara göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu atölye hocalarının tutum ve davranışlarından etkilenmektedir. Atölye hocasının tüm öğrencilerine aynı mesafede yaklaşması esastır. Sanat eğitimi süreçlerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını kısıtlayacak baskı ve kurallardan kaçınılması gerekmektedir. Atölye hocasının sahip olduğu tüm bilgi ve birikimi öğrencilerine aktarması, daha yolun başında olan öğretmen sanatçıların kişisel gelişimlerine büyük katkı sağlayacaktır.

S.12. Okulumuzda grafik tasarım alanıyla ilgili kaynaklara ulaşabileceğimiz kütüphane bulunmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
28	14	40	20	20	10	58	29	54	27	200	100

Tablo 12: Öğrencilerin, okullarında grafik tasarım alanıyla ilgili yayınlara ulaşabilecekleri bir kütüphanenin olup olmadığına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 12 incelendiğinde, öğrencilerin %27'si okullarında grafik tasarım alanıyla ilgili kaynaklara ulaşabilecekleri bir kütüphanenin olduğuna hiç katılmıyorum derken, %29'u ise katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu görüşe tamamen katılan öğrencilerin oranı %14, kısmen katılan öğrencilerin oranı ise %20'dir. Kararsızım seçeneği %10'luk bir oranla işaretlenmiştir.

Tablo 11'in bulgularına göre; grafik tasarım eğitimi alan öğrenciler okullarında alanlarıyla ilgili kaynaklara ulaşmakta sıkıntılar yaşamaktadırlar. Grafik tasarım alanıyla ilgili yapılan çalışmalar, akademik yayınlar ve diğer basılı ve görsel kaynakların sayısının oldukça az olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bu kaynaklara ulaşip sanat eğitimi alan öğrencilerin kullanımına sunmak okullar için kolay olacaktır. Sanat eğitimi alan öğrenciler, uygulamalı yöntemlerin yanında teorik bilgilere de kolayca ulaşabilmelidir.

Özdemir'in (2011) de belirttiği gibi; sanatın ve sanat tarihinin doğru anlaşılabilmesi, sanat tarihi boyunca yapılmış işerin görülmesi, değerlendirilmesi ve birbiriyle karşılaştırılmasına bağlıdır. Sanatçıları ve yaşadıkları dönemleri doğru anlayabilmek ve dönemlerin karakteristik özelliklerini kavrayabilmek için, yapılan işleri görmek ve detaylarıyla incelemek gerekir. Sanat ve sanat tarihi içerikli donanımlı bir kütüphane,

öğrencilerin konuyu kavramaları ve alana hâkimiyetlerini artırmaları için önemli bir faktördür.

S.17. Grafik tasarım derslerinde, tasarım sonrası baskı süreçleri ve matbaa ile ilgili teknik bilgiler de verilmektedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
24	12	40	20	30	15	50	25	56	28	200	100

Tablo 13: Öğrencilerin, grafik tasarım derslerinde aldıkları tasarım sonrası baskı süreçleri ve matbaa ile ilgili teknik bilgilere ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 13’de görüldüğü gibi, öğrencilerin %28’i grafik tasarım derslerinde tasarım sonrası baskı süreçleri ve matbaa ile ilgili teknik bilgiler de verilmektedir görüşüne hiç katılmamaktadır. %20’si ise katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Kısmen katılan ve tamamen katılanların oranı sırasıyla %20 ve %12 iken, kararsızım seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %15’tir.

“Grafik tasarım, her tür iletişim aracı üzerinde okunan ve izlenen görüntülerin tasarımıyla ilgilidir. Kağıt benzeri materyaller üzerine çeşitli baskı teknikleri kullanılarak aktarılan basılı malzemeleri, afişleri, kitapları, dergileri, broşürleri, bilgi ve uyarı işaretlerinin tasarımı, grafik tasarım alanı kapsar. Grafik tasarımın amacı estetik kaliteyi en anlamlı şekilde kullanarak iletişim etkinliğini üst düzeye ulaştırmaktır (Ketenci ve Bilgili, 2006:278).”

“Grafik tasarım ürünlerinde çoğaltım temel prensip olduğuna göre, ortaya çıkarılan her çalışmanın baskı öncesi bazı işlemlerden geçmesi gerekmektedir. Temel olarak baskı öncesi uygulamalar: Grafik çalışması, renk ayrımı, montaj ve kalıptır (Tepecik, 2002:94).”

Bu nedenle grafik tasarım eğitimi alarak mezun olan öğrenciler, mesleki yetkinlikleri gereği baskı öncesi süreçleri ve matbaa tekniklerini bilmeleri gerekmektedir. Bu deneyim ve bilgiler istihdam edilirken belirleyici niteliklerden biridir.

S.21. Grafik tasarım derslerimizde, bilgisayar destekli tasarım programlarının eğitimi atölye hocamız tarafından verilmektedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
82	41	54	27	8	4	28	14	28	14	200	100

Tablo 14: Öğrencilerin, grafik tasarım derslerinde bilgisayar destekli tasarım programlarının eğitimine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 14'e göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %41'i, grafik tasarım derslerinde bilgisayar destekli tasarım programları eğitiminin atölye hocaları tarafından verildiği görüşüne tamamen katılıyorum yanıtını vermişlerdir. %27'lik bir kısım kısmen katılıyorum yanıtını verirken, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum seçeneği de %14 ile aynı oranda işaretlenmiştir. Kararsızım seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı ise %4'tür.

Tablo 14'ün bulgularına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu bilgisayar destekli tasarım programlarını atölye hocalarından öğrenebilmektedir. Grafik tasarım eğitimi sürecinde bilgisayar destekli tasarımlar üretmesi beklenen öğrencilerin en çok karşılaştıkları sorun, tasarım programlarını nasıl edinecekleri ve nasıl öğrenecekleri olmaktadır. Ekonomik durumu yerinde olan öğrenciler özel kurslar sayesinde bu açıklarını daha hızlı kapatarak, diğer öğrencilere göre avantaj sağlamaktadırlar. Tasarım programlarının atölye

hocaları tarafından öğretilmesi bu haksız rekabet ve avantajı ortadan kaldırarak, tüm öğrencilerin eşit şartlarda eğitim almalarını sağlamaktadır.

S.23. Grafik tasarım eğitimi, değişmez kurallara ve gelenekselleşen eğitim yaklaşımlarına göre şekillenmelidir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
16	8	36	18	42	21	68	34	38	19	200	100

Tablo 15: Öğrencilerin, grafik tasarım eğitiminde uygulanması gereken eğitim yaklaşımlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 15’deki veriler incelendiğinde, grafik tasarım eğitiminin değişmez kurallarla ve gelenekselleşen bir yaklaşımla şekillenmesine öğrencilerin %34’ü katılmadıklarını ve %19’u hiç katılmadıklarını belirtmiştir. Kararsızım seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %21 ve kısmen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %18’dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %8’i bu görüşe tamamen katıldıklarını bildirmişlerdir.

S.30. Grafik tasarım dersinde uygulanan müfredatın, teknolojik gelişmelerle birlikte sıklıkla güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
116	58	46	23	24	12	12	6	2	1	200	100

Tablo 16: Öğrencilerin, uygulanan müfredatın teknolojik gelişmelerle birlikte güncellenmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 16’ya göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %58’i uygulanan müfredatın teknolojik gelişmelerle birlikte sıklıkla güncellenmesi gerektiğine

tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. %23'lük bir kısım kısmen katılıyorum derken, kararsızım seçeneğini işaretleyenlerin oranı %12, katılmıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %6'da kalmıştır.

Tablo 15 ve Tablo 16'daki bulgular birlikte incelendiğinde, Karasar'ın (1999:25) belirttiği üzere sürekli gelişen ve değişen, teknolojinin olanaklarından yararlanmayan eğitimin, artık günün toplumsal ve bireysel beklenti ve gereksinimlerine yanıt veremeyeceği düşünülmektedir. Çağın gereksinimlerine yanıt veremeyen bir sanat eğitimi ile, sanatın ve sanatçının dış dünyaya açılması zorlaşacak ve tüm uğraşlar mahalli birer etkinlik olarak kalacaktır.

S.24. Grafik tasarım derslerinde, ülkemizdeki ve dünyadaki önemli grafik sanatçıların hayatları ve eserleri incelenerek öğrenciler bilgilendirilmektedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
14	7	30	15	38	19	78	39	40	20	200	100

Tablo 17: Öğrencilerin, derslerde okutulan önemli grafik sanatçıların hayatları ve eserlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 17'deki verilere göre, öğrencilerin %39'u derslerde ülkemizdeki ve dünyadaki önemli grafik sanatçıların hayatları ve eserleri incelenir görüşüne katılmamaktadır. %20'lik bir kısım ise hiç katılmadıklarını belirtmiştir. Kararsızım seçeneğini işaretleyenlerin oranı %19, kısmen katılıyorum diyenlerin oranı ise %15'tir. Bu görüşe tamamen katılıyorum diyenlerin oranı %7'dir.

S.25. Geleneksel ve çağdaş grafik tasarım yaklaşımları konusunda ihtiyaç duyulan her türlü bilgi dersi vermekte olan öğretim elemanından alınabilmektedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
28	14	50	25	52	26	48	24	22	11	200	100

Tablo 18: Öğrencilerin, geleneksel ve çağdaş grafik tasarım yaklaşımları konusunda ihtiyaç duyulan her türlü bilginin derste verildiğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 18'ye göre, geleneksel ve çağdaş grafik tasarım yaklaşımları konusunda ihtiyaç duyulan her türlü bilginin öğretim elemanı tarafından derste verildiği görüşüne öğrencilerin %26'sı kararsız olduğunu belirtmiştir. %25'lik bir kesim kısmen katılıyorum derken, %24'ü ise katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Kalan yanıtlar ise %14'lük oranla tamamen katılıyorum ve %11'lik oranla hiç katılmıyorum olmuştur.

S.26. Derslerde grafik sanatlar hakkında kuramsal bilgilerde öğrencilere aktarılmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
38	19	70	35	38	19	38	19	16	8	200	100

Tablo 19: Öğrencilerin, derslerde grafik sanatlar hakkında kuramsal bilgiler edindiklerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 19 incelendiğinde, öğrencilerin %35'i kısmen katılıyorum, %8'i de hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Tamamen katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum seçeneğinde ise eşitlik görülmektedir. Bu seçeneklerin oranı %19'dur.

S.27. Atölyemizde grafik sanatlarla ilgili, teknolojik ve kuramsal güncel gelişmeleri takip edebileceğimiz yayınlar yer almaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
12	6	32	16	22	11	80	40	54	27	200	100

Tablo 20: Öğrencilerin, atölyelerinde bulunan grafik sanatlarla ilgili teknolojik ve kuramsal güncel yayınlara ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 20'ye göre, atölyemizde grafik sanatlarla ilgili teknolojik ve kuramsal yayınlar yer almaktadır görüşüne öğrencilerin %40'ı katılmadıklarını ve %27'si hiç katılmadıklarını belirtmiştir. Kısmen katılıyorum diyen öğrencilerin oranı %16, tamamen katılıyorum diyenlerin oranı %6 ve kararsızım seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı da %11'dir.

Tablo 17, Tablo 18 , Tablo 19 ve Tablo 20'nin bulguları beraber incelendiğinde öğrencilerin grafik tasarım atölye hocalarından kuramsal bilgiler yönünden yeterince yararlanamadıkları görülmektedir. Grafik sanatların yeterince anlaşılabilmesi için, ülkemizden ve dünyadan önemli grafik sanatçıların hayatları ve eserleri incelenmeli, öğrencilere geleneksel ve çağdaş yaklaşımların tümü aktarılmalı ve düzenli olarak grafik sanatlar hakkında kuramsal bilgiler verilmelidir. Ayrıca çeşitli sanat dergilerinin atölyelerde yer alması, öğrencilerin dünya çapındaki sanatsal etkinliklerden haberdar olmasını ve günümüz sanatını yakından takip edebilmesini sağlar.

S.29. Okulumuzda, almış olduğum grafik tasarım eğitimini pekiştirmek ve deneyim kazanmak için grafik sektöründe staj uygulamaları bulunmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
10	5	10	5	10	5	54	27	116	58	200	100

Tablo 21: Öğrencilerin, sektörel staj uygulamalarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 21'in verileri incelendiğinde, grafik tasarım eğitimini pekiştirmek ve deneyim kazanmak için grafik tasarım sektöründe staj uygulamaları bulunmaktadır görüşüne öğrencilerin %58'i hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Katılmıyorum diyenlerin oranı ise %27'dir. Kararsızım, kısmen katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçenekleri eşit oranlarda %5 olarak işaretlenmiştir.

Tablo 21'deki bulgulara bakarak, öncelikli amacı resim öğretmeni yetiştirmek olan resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan anasanat atölye grafik tasarım dersi için sektörel bazda staj uygulamasının olmadığını görebiliriz. Resim-iş Öğretmenliği Lisans Programı'nda (Ek-8), 7. ve 8. yarıyılta "Öğretmenlik Uygulaması" ve "Okul Deneyimi" adıyla staj uygulamaları bulunmaktadır. Anasanat atölye grafik tasarım eğitimi alan öğrenciler için ayrıca sektörel bazda staj uygulamaları ise programa konulmamıştır. Staj uygulamaları, derste öğrenilen konuların pratikte nasıl uygulanacağını görmek ve öğrenciyi daha mezun olmadan çalışma hayatına hazırlamak için oldukça önemlidir. Gülegül ve Uygur'un (2011) belirttiği gibi, bir meslek dalında çalışacak kişinin alanı ile ilgili bilgi ve becerilerle donatılması gerekmektedir. Nitekim öğrencinin eğitimine devam ederken kamu veya özel bir kuruluştaki üretime katılması, bu bilgi ve becerileri öğrenciyi kazandırır.

4.3. Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkileri konusunda ki görüşlerine ilişkin bulgular ve yorumlar:

S.18. Grafik tasarım dersinin, bu alanda mesleki gelişimime katkısı olduğunu düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
76	38	48	24	22	11	28	14	26	13	200	100

Tablo 22: Öğrencilerin, almış oldukları grafik tasarım dersinin mesleki gelişimlerine katkısına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 22’de görüldüğü gibi, grafik tasarım dersinin mesleki gelişimime katkısı olduğunu düşünüyorum görüşüne, öğrencilerin %38’i tamamen katıldıklarını belirtmiştir. Kısmen katılıyorum diyenlerin oranı %24, katılmıyorum diyenlerin oranı %14 ve hiç katılmıyorum diyenlerin oranı ise %13’tür. Kararsızım seçeneğinin işaretlenme oranı %11’dir.

Tablo 22’deki bulgular değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, almış oldukları grafik tasarım dersinin bu alanda mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğunu belirtmektedir. “Sanat eğitimi almış öğretmen” yetiştiren Resim-iş öğretmenliği programlarında, anasanat atölye dersleri sayesinde, öğrencilere resim öğretmenliğine alternatif olabilecek mesleklerde kazandırılmaktadır. İyi planlanmış bir eğitim süreci ve alanın gerektirdiği teknik ve teknolojik bilgilerle öğrencilerin mesleki gelişimlerine katkıda bulunulmalıdır.

S.19. Düzenlenen ulusal amblem, logo, afiş vb. grafik tasarım yarışmalarına ürün gönderebilecek seviyede olduğumu düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
30	15	34	17	34	17	66	33	36	18	200	100

Tablo 23: Öğrencilerin, düzenlenen ulusal tasarım yarışmalarına katılımlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 23'deki verilere göre, düzenlenen ulusal tasarım yarışmalarına ürün gönderebilecek seviyede olduğumu düşünüyorum görüşüne, öğrencilerin %33'ü katılmadıklarını ve %18'i de hiç katılmadıklarını ifade etmiştir. Kısmen katılıyorum ve kararsızım seçenekleri %17'lik aynı oranlarda işaretlenmiştir. Tamamen katılıyorum diyenlerin oranı ise %15'tir.

Tablo 23'deki bulgular incelendiğinde, öğrencilerin toplamda %51'lik kısmı kendilerini ulusal tasarım yarışmalarına ürün gönderebilecek seviyede görmemektedir. Büyükparmaksız'ın (2013) belirttiği gibi; ulusal sanat yarışmaları, sanat piyasası için özgün eserlerin üretilmesinde, genç yeteneklerin ortaya çıkmasında ve sanat öğrencilerinin kendilerini ifade edebilme, alan içinde isimlerini duyurabilme, farklı sanat disiplinlerinden insanlarla iletişime geçebilme ve halk tarafından tanınma olanakları sağlamaktadır. Bu nedenle sanat öğrencilerinin bu yarışmalara katılımları atölye hocaları ve okulları tarafından desteklenmelidir.

S.20. Grafik tasarım dersinin, beni bu alanda rahatlıkla iş bulabilecek niteliğe ulaştırdığını düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
18	9	26	13	38	19	72	36	46	23	200	100

Tablo 24: Öğrencilerin, grafik tasarım dersinin sağlayacağı iş olanaklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 24'deki verilere göre; grafik tasarım dersinin, bu alanda rahatlıkla iş olanakları sağlayacağına ilişkin görüşe, öğrencilerin %36'sı katılmadıklarını ve %23'ü hiç katılmadıklarını belirtmiştir. Kararsızım seçeneğinin işaretlenme oranı %19'ken, kısmen katılıyorum ve tamamen katılıyorum seçeneklerinin oranı sırasıyla %13 ve %9'dur.

Tablo 24'de sunulan bulgulara göre, resim öğretmenliğine alternatif bir meslek sahibi olabilmek için (Tablo 7) anasanat atölye grafik tasarım dersini seçen öğrencilerin büyük çoğunluğu, almış oldukları grafik eğitimi sayesinde mezun olduktan sonra bu alanda rahatlıkla iş bulabileceklerini düşünmemektedirler. Ülkemizde yeni kurulan üniversitelerle birlikte mezun sayısının hızla artması, bununla birlikte işverenin zorlu rekabet koşulları nedeniyle deneyimli personellerle çalışmak istemesi ve mezun işsiz sayısının çoğalması, öğrencilerin gelecekle ilgili kaygılar yaşamalarına neden olmaktadır. "Dünya Bankası Türkiye ile ilgili hazırlamış olduğu bir raporda (2005), Türkiye'de eğitilmiş gençler arasında işsizliğin önemli bir problem olduğuna, 20-24 yaş arası üniversite ve yüksek okul mezununun %39'unun iş aradığına vurgu yapılmaktadır (Ercan, 2007:32)." Genç işsizlik oranlarının ülkemizde yüksek olması üniversite öğrencileri arasında mezun olduklarında iş bulamayacakları endişelerine yol açmaktadır.

S.32. Grafik tasarım derslerinde yürütülen müfredatın yaratıcılığımı geliştirdiğini düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
54	27	66	33	34	17	30	15	16	8	200	100

Tablo 25: Öğrencilerin, grafik tasarım ders müfredatının yaratıcılıklarına etkisine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 25'deki verilere göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %33'ü, grafik tasarım derslerinde yürütülen müfredatın yaratıcılıklarını geliştirdiğine kısmen katılırken, %27'si ise tamamen katıldıklarını belirtmiştir. Kararsızım seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %17, katılmıyorum diyen öğrencilerin oranı %15 ve hiç katılmıyorum seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı da %8'dir.

Tablo 25'deki bulgulara göre, “Sanat eğitiminin amacı, eğitimin her basamağında sistemli bir şekilde bireye sanat görüşü kazandırmak, yetenekli bireyleri çağdaş yöntemlerle eğiterek kişilikli sanatçılar yetiştirmektir. Sanat eğitimi, bir toplumdaki yaratıcı güçleri geliştirerek, sanat eserlerinin çoğalmasını sağlar (Biçer, 1993:255).” Baltacıoğlu'na (1976:9) göre ise, sanat bir yaratıcı değil, bir uyandırıcı, bir coşturucudur. Bu nedenle sanat eğitimi programlarında okutulan müfredat, öğrencilerin yaratıcılığını desteklemelidir.

4.4. Grafik tasarım dersi alan öğrencilerin, derslerde yeni teknolojiler ve güncel tasarım programları kullanma durumlarına ilişkin bulgular ve yorumlar:

S.22. Grafik tasarım derslerinde, bu alanda kullanılan bilgisayarlar, baskı makineleri, 3 boyutlu yazıcılar ve tasarım programları vb. hakkında güncel bilgiler de verilmektedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
16	8	28	14	38	19	70	35	48	24	200	100

Tablo 26: Öğrencilerin, bu alanda kullanılan bilgisayarlar, baskı makineleri, 3 boyutlu yazıcılar ve tasarım programları vb. hakkında derslerde bilgiler verilmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 26'ya göre, grafik tasarım derslerinde bu alanda kullanılan bilgisayarlar, baskı makineleri, 3 boyutlu yazıcılar ve tasarım programları vb. hakkında bilgiler de verilmektedir görüşüne, öğrencilerin %35'i katılmıyorum ve %24'ü de hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Kararsızım diyen öğrencilerin oranı %19, kısmen katılıyorum diyenlerin oranı %14 ve tamamen katılıyorum diyenlerin oranı ise %8'dir.

Tablo 26'daki bulgular yorumlandığında, öğrencilerin büyük çoğunluğu grafik tasarım derslerinde güncel teknolojiler ve tasarım programları hakkında bilgi alamadıklarını ifade etmişlerdir. Demirtaş'ın (2002:362) bahsettiği ve Özdemir'in (2011:47) aktardığına göre, teknoloji ve bilgi teknolojileri alanındaki gelişmeler toplumlarda olumlu ve olumsuz birçok değişikliğe neden olmuştur. Bu gelişmeler eğitimi ve eğitim kurumlarını da etkiler. Eğitim süreçlerinin ve kurumlarının bu hareketliliğe uyum sağlayabilmek için yeniden yapılanmaları ve kendilerini değişimlere uyarlamaları gerekmektedir. Değişimin gerisinde kalırlarsa kendilerinden beklenen işlevi yerine

getiremezler. Grafik sanatlar eğitiminin de bu gelişmelere paralel olarak güncellenmesi ve alandaki tüm yenilik ve gelişmelerin öğrencilere aktarılması oldukça önemlidir.

4.5. Grafik tasarım dersindeki etkinliklere ilişkin bulgular ve yorumlar:

S.31. Öğrenim süreci içinde, öğrencilerin yapmış olduğu tasarımlar belirli periyotlarla sergilenmektedir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
50	25	70	35	28	14	38	19	14	7	200	100

Tablo 27: Öğrencilerin, yapmış oldukları tasarımların belirli periyotlarla sergilenmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 27'deki verilere göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %35'i, yapmış oldukları tasarımların belirli periyotlarla sergilendiğine kısmen katılmaktadır. %25'lik bir kısım tamamen katılıyorum derken, %19'u ise katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Kararsızım diyenlerin oranı %14 ve hiç katılmıyorum diyenlerin oranı da %7'dir.

Tablo 27'deki bulgular yorumlandığında, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, grafik tasarım dersinde ürettikleri işlerin belirli periyotlarla sergilendiğini belirtmiştir. Buyurgan ve Mercin'e (2005:9) göre, sanat eğitiminde; görmeye, hissetmeye, dokunmaya ve uygulamaya dayalı ihtiyaçlardan dolayı monolog bir eğitim sürdürülemez. Rahat, özgür, yaratıcılığı güdüleyici, sanat eserleriyle iç içe olan bir atmosferde sanat eğitiminin amacına ulaşılabilmesi daha kolaydır. Bu nedenle öğrencilerin

derslerde ürettikleri işlerin belirli periyotlarla sergilenmesi onlara ödül mahiyetinde olacak ve kendilerine olan güvenleri artacaktır.

S.33. Öğretme-öğrenme sürecinde grafik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20	10	42	21	36	18	60	30	42	21	200	100

Tablo 28: Öğrencilerin, grafik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmasına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 28’de görüldüğü gibi, grafik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır görüşüne, öğrencilerin %30’u katılmadıklarını belirtmiştir. Hiç katılmıyorum seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %21 ve kararsızım seçeneğinin işaretleyenlerin oranı ise %18’dir. Kısmen katılıyorum ve tamamen katılıyorum diyenlerin oranı sırasıyla %21 ve %10’dur.

Tablo 28’deki bulgulara göre, öğrencilerin yarısından fazlası müze ve galerilerden yararlanılmadığı görüşünde hemfikirdir. “Müzeler insan yaşamının geçmişten günümüze dek uzantısını, kültürünü, ortaya koydukları eserleri bilimsel, teknik ve sanatsal biçimde içinde bulunduğumuz şu ana olduğu kadar geleceğe de taşıyan kurumlardır. Bu kurumlar, bireyin kültürel düzeyinin gelişmesi, estetiksel-görsel duyarlılıklarının kazandırılması, ifade yetilerinin geliştirilmesi, sanatsal dengelerinin kurulmasını sağlayan etkin eğitim kurumlarıdır (Çetin, 2002:58).”

“Müze ve sanat galerilerinde sergilenen eserler bir anlamda duygunun pratiğe dönüştürülerek nesneleştirilmesidir. Buraları gezip görmek kişilerin bu

görsel imajları doğru algılayabilmelerine yardımcı olur. Görme, form şekillendirme, öğrenme isteğinin artması, kendini ifade gücü, dış dünyayı tanıma ve doğruyu seçebilme yetileri kazandırır (Erbay, 2001:27).”

S.34. Son yarıyıl müfredatında mezuniyet projesinin veya mezuniyet tezinin yer alması gerektiğini düşünüyorum.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
44	22	36	18	46	23	40	20	34	17	200	100

Tablo 29: Öğrencilerin, son yarıyıl müfredatında mezuniyet projesinin veya mezuniyet tezinin yer alması gerekliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Tablo 29’a göre, son yarıyıl müfredatında mezuniyet tezinin yer alması gerekliliğine, öğrencilerin %23’ü kararsızım ifadesini seçerken, %22’si tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Katılmıyorum diyenlerin oranı %20 ve kısmen katılıyorum diyenlerin oranı da %18’dir. Hiç katılmıyorum seçeneğinin oranı %17’dir.

Tablo 29’daki bulgulara göre, mezuniyet tezinin gerekliliğine ilişkin öğrenciler en yüksek oranla (%23) kararsızım seçeneğini işaretleyerek net bir görüş bildirememiş ve birbirine çok yakın oranlarda işaretlemeler yapılmıştır. Bu durumda, öğrencilerin mezuniyet tezini veya mezuniyet projelerini hangi amaçla yaptıklarının bilinmediği sonucunu çıkarabiliriz.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sorunu, yöntemi ve bulguları özetlenerek, bu bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve sonuçların çözümüne yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Türkiye’de üniversitelere bağlı eğitim fakültelerinin Resim-iş Öğretmenliği Programı; görsel sanatlar eğitimi alanlarında öğretmen yetiştirme amacını üstlenirken aynı zamanda bölüm mezunlarına Fotoğraf, Seramik, Heykel ve Grafik gibi farklı alanlarda çalışabilme fırsatı sağlamaktadır. Anasanat atölye grafik tasarım dersinin genel amacı ise, grafik kapsamına giren tüm disiplinlerde teknik ve estetik yönden eğitilmiş, kendi çevresini ve çağını çözümleyip sentez yapabilen, özgün fikir ve yapıtlar üretebilen, rasyonel düşünebilen, yeni çağın dinamik yapısına uyum sağlayabilecek, bilgi ve algılama yetisine sahip, özgüveni olan grafik tasarımcılar yetiştirmektir. Ancak resim-iş öğretmenliği programlarında bu amaçların gerçekleşmesinde önemli sorunların olduğu görülmektedir.

Bu araştırma ile, eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarında okutulan, anasanat atölye grafik tasarım dersi öğrencilerinin görüşleri alınarak; mevcut fiziki atölye koşulları, derse ilişkin öğrenim süreçleri, yenilenen teknoloji ve tasarım programlarının kullanımı, aldıkları eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkilerinin incelenmesi ve mevcut sorunların belirlenebilmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın örneklemini, Türkiye’de Eğitim Fakültelerinde bulunan ve Anasanat Atölye Grafik Tasarım derslerine yer veren 21 üniversite

içerisinden seçilen 3 üniversite oluşturmaktadır. Ankara – Gazi Üniversitesi’nden 90, Elazığ – Fırat Üniversitesi’nden 50 ve Bursa – Uludağ Üniversitesi’nden 60 öğrenci olmak üzere toplam 200 öğrenciye anket uygulanmıştır. Tarama modelindeki bu araştırmanın verileri, grafik tasarım anasanat dalı öğrencilerine uygulanan anket formu ile toplanmıştır. Likert tipi bir ölçek hazırlanarak, araştırmanın problem ve alt problemlerine dayalı olarak hazırlanmış 34 soruyla öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde “SPSS for Mac” bilgisayar programından yararlanılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Grafik tasarım derslerinin işlendiği atölyelerin, dersin rahatça işlenebilecek büyüklükte olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 3). Öğrencilerin rahat ve uygun ortamlarda sanatsal aktiviteler gerçekleştirmesi, yaratıcılıklarını ve verimliliklerini artıracaktır. Bununla birlikte atölyelerde, derslerde üretilen işlerin saklanabilmesi için yeterli alanların bulunmadığı görülmektedir (Tablo 4). Grafik tasarım derslerinde üretilen işlerin sonuçlanması zaman alabilmektedir. Bazen öğrenciler bir proje üzerinde haftalarca çalışabilirler. Derste üretilen veya üretilme aşamasında olan işlerin atölyede uygun koşullarda saklanamaması öğrenciyi zor durumda bırakıp derse olan ilgisini kırabilir.
- Grafik tasarım dersi için kullanılan bilgisayar atölyelerinin sayıları ve teknik özellikleri, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamayacak nitelikte olduğu ve derslerde grafik alanında kullanılan yeni teknolojiler, bilgisayarlar, baskı makineleri, üç boyutlu yazıcılar, ve tasarım programları hakkında yeterli bilgilendirmelerin yapılamadığı görülmektedir (Tablo 5, Tablo 26). Grafik sanatçısının üstlendiği

sorumluluğu yerine getirebilmesi için, çağının gerektirdiği teknolojiyi kullanabiliyor olması gerekmektedir. Fikirleriyle ön planda olan grafik sanatçısı, bu fikirleri hızlıca uygulayabileceği ölçüde başarılı olacaktır.

- Öğrencilerin grafik tasarım dersini seçmeden önce, grafik sanatlarla ilgili bilgi sahibi oldukları ve bu dersi isteyerek seçtikleri görülmüştür (Tablo 7). Bu dersi seçmelerindeki en büyük amaç ise, günümüzde ataması zor olan resim öğretmenliğine alternatif bir meslek sahibi olmak istemeleridir. Buna rağmen öğrenciler, grafik tasarım eğitimi alarak mezun olduktan sonra da rahatça iş bulamayacaklarını düşünmekte ve geleceklerine ilişkin kaygılar yaşamaktadırlar (Tablo 24).
- Atölyelerde grafik tasarım alanıyla ilgili kaynak ve yayınların yer aldığı bir kütüphanenin olmadığı görülmüştür (Tablo 12). Ayrıca derslerde grafik tasarım alanında ülkemizdeki ve dünyadaki önemli sanatçıların hayatları ve eserlerine ilişkin konuların yeteri düzeyde işlenmediği anlaşılmaktadır (Tablo 17). Bu durum uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsendiği grafik tasarım eğitimi sürecinde, öğrencilerin grafik sanatlarla ilgili teorik bilgiler ve güncel gelişmelerden yoksun kalmasına sebep olabilir.
- Grafik tasarım derslerinde, öğrencilere tasarım sonrası baskı süreçleri ve matbaa ile ilgili teknik bilgilerin yeterli düzeyde verilemediği görülmüştür (Tablo 13). Grafik tasarımcı olarak mezun olan öğrencilerin mesleki yetkinlikleri gereği baskı süreçleri ve matbaa tekniklerini bilmemeleri düşünülemez. Grafik alanıyla ilgili staj uygulamasının bulunmadığı bu programlardan mezun olan öğrenciler, gerçek bir iş ortamında çalışma deneyimi edinemedikleri için istihdam

edilirken zorluklar yaşayabilirler. Ayrıca öğrencilerin, ulusal tasarım yarışmalarına çok fazla katılmadıkları veya katılmak için yeterli özgüvenleri olmadığı görülmüştür (Tablo 23).

- Grafik tasarım derslerinde, bilgisayar destekli tasarım programlarının kullanılabilmesi çok önemlidir. Öğrenci ne kadar yetenekli olursa olsun, tasarım programlarını kullanabildiği düzeyde kendini ifade edebilecek ve geliştirecektir. Öğrenciler arasında karşılaşılan en büyük sorun tasarım programlarının tam anlamıyla öğrenilememesidir (Tablo 26). Bu çoğu zaman zahmetli ve ekonomik açıdan zorlayıcı bir süreçtir. Bilgisayar destekli tasarım programlarının temel eğitimleri atölye hocası tarafından verilirse, öğrenciler eşit rekabet şartlarında eğitimlerine devam edebilirler.
- Öğretme-öğrenme sürecinde grafik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmadığı görülmüştür (Tablo 28). Erbay'a (2001:26) göre; müze ve galeriler, kendinden önceki yaşayanları daha iyi öğrenip anlayarak, gelecek hakkında hükümler yürütebilmeyi sağlar. Daha önce keşfedilmiş, üretilmiş değerleri topluca aynı ortamda sergileyerek, birey üzerinde sanat deneyimleri geliştirmeyi amaçlar.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Öğretmenliği Programlarında okutulan Anasanat Atölye Grafik Tasarım dersinde; dersin işlenişi ve öğrenim süreçleri, atölyelerin fiziki durum ve koşulları, alınan eğitimin mesleki gelişim düzeyine etkisi, yeni teknoloji ve programların kullanımı ve derse ilişkin etkinliklerle ilgili birçok konuda güçlüklerle karşılaşıldığı söylenebilir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Grafik tasarım anasanat atölyelerine, öğrencilerin ürettikleri işleri saklayabilmeleri için, ortak veya kişisel saklama sistemleri yapılabilir. Atölyelerde yeterli alan olmaması halinde bölüm binasında uygun bir alana toplu saklama dolapları yapılabilir.
- Bugün Türkiye’de eğitim veren eğitim fakültelerine bağlı resim-iş öğretmenliği programı sayısı 28’dir. Bu programlardan 22’sinde anasanat atölye grafik tasarım dersi bulunmaktadır. Hızla artan bu sayı beraberinde birtakım sorunları da getirmektedir. En önemli sorunlardan birisi de bilgisayar destekli tasarım laboratuvarlarının nitelik bakımından ihtiyaçları karşılamamasıdır. Öğrencilerin baskı aşamasında sorun yaşamaması için ekran kalibrasyonu tam olan bilgisayarlarda çalışmalarını gerekmektedir. Bu manada profesyonellerin tercih ettiği, donanım ve fiziksel anlamda günümüz teknolojilerine uyum sağlayabilecek tasarım bilgisayarları tercih edilmelidir. Bu bölümlere, anasanat grafik tasarım dersi öğrencilerinin kullanabileceği bilgisayar laboratuvarları kurulabilir.
- Uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsendiği grafik tasarım dersi öğrencilerinin güncel yayın ve kaynakları takip edebilmesi, grafik sanatlar tarihini ve bu alandaki gelişmeleri takip edebilmeleri için önemlidir. Bu yayınların atölyelerde ortak kullanılması, öğrenciler

arasında etkili sanat diyalogları oluşturabilir ve onların sanatsal bakış açılarını genişletebilir. Bu sebeple fakülteler kaynak oluşturarak, önemli sanat dergilerinin ve kuramsal yayınların grafik tasarım atölyelerinde bulunmasını sağlayabilir. Ayrıca alana ilişkin ve diğer sanat dallarıyla ilgili kitaplar alınarak atölye içerisinde öğrencilerin ortak kullanabileceği mini bir kütüphane kurulabilir.

- Anasanat grafik tasarım dersi öğrencileri “Öğretmenlik Uygulaması” dersiyle birlikte “Grafik Tasarım Uygulamaları” adı altında alana yönelik staj uygulaması yapabilir. Son iki dönem olan 7. ve 8. dönemin birinde öğretmenlik uygulaması, diğerinde ise grafik tasarım uygulamaları dersini alabilir. Bu uygulama ile birlikte öğrenciler, baskı süreçleri ve matbaa tekniklerini yerinde öğrenerek deneyim kazanabilir ve yetkin bir grafik tasarımcı olarak mezuniyeti sonrası istihdamı kolaylaşır. Türker ve Kaptan (2004) bu görüşü şu şekilde destekler: Aristoteles’in “techne” terimiyle tanımladığı gibi, doğru kurallar eşliğinde üretim yapmak üzere gereken donanım beceri gerektiren her türlü etkinliği kapsar. Bu nedenle, bilgisayar destekli tasarım eğitimi doğru kurallar eşliğinde yapıldığında, eğitim programında önceden saptanan hedeflere ulaşılması mümkün olur.
- Öğretim elemanları atölye öğrencilerini, ulusal sanat yarışmalarına katılmaları için teşvik edebilir ve cesaretlendirebilir. Ayrıca öğrencilerin ulusal ve uluslararası sanat fuarları, bienal ve trienal gibi ders dışı etkinliklere katılımı sağlanarak, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri sağlanabilir. Bununla birlikte alanla ilgili yazılımsal (software), donanımsal (hardware) ve

teknolojik gelişmeler öğrencilere aktarılabilir. Örneğin yeni bir uygulama olan 3 boyutlu yazıcıların çalışma prensibi öğrencilere aktararak, geleneksel baskı teknikleri, günümüzde kullanılan baskı teknikleri ve 3 boyutlu yazıcılar gibi modern baskı teknikleri ile ortak bir çalışma yürütülebilir.

- Grafik tasarım dersi alan öğrenciler, periyodik olarak grafik sanatlarla ve diğer sanat alanlarıyla ilgili müze ve sergi ziyaretlerinde bulunabilir. Bu ziyaretler öğrencilerin derse olan isteklerini artıracaktır. Ayrıca öğrencilere matbaalar, reklâm ajansları, fotoğraf ve animasyon stüdyoları gibi işletmeler gezdirilerek alana ilişkin heyecanlarının artırılması sağlanabilir.
- Anasanat atölye grafik tasarım öğrencilerinin mezun olduktan sonra ki iş koşulları, memnuniyetleri ve önerileri bir başka araştırmanın konusu olabilir.
- Bu araştırmayla ortaya çıkan, anasanat atölye grafik tasarım dersine yönelik, mevcut fiziki atölye koşulları, derse ilişkin öğrenim süreçleri, yenilenen teknoloji ve tasarım programlarının kullanımı, alınan eğitimin mesleki gelişim düzeylerine etkisine ilişkin sorunların giderilebilmesi için, alan uzmanları ve program değerlendirme uzmanlarından oluşan bir kurulun ortak çalışma yaparak, resim-iş öğretmenliği bölümlerinde okutulan anasanat atölye grafik tasarım derslerinin öğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Artut, Kazım, 2009. **Sanat Eğitimi, Kuramları ve Yöntemler**, Ankara: Anı Yayıncılık.

AKYÜZ, Yahya. (1997). **Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1997'ye)**, İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.

Akyüz, Yahya, 2006. **Türk Eğitim Tarihi**, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

ALAKUŞ, Ali Osman (1997) **Kaligrafinin Modern Türk Resmine Etkisi Sürecinde Erol Akyavaş**, Erzurum: Atatürk Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Balcı, A. (1997). **Sosyal Bilimlerde Araştırma. Yöntem, Teknik ve İlkeler**, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Baltacıoğlu, İ.H. (1976). **Sanat Eseri Nasıl Bir Yaratıcıdır?** Yeni Adam Gazetesi, Temmuz 1976, Sayı: 899, s.9.

Becer, Emre, (2009). **İletişim ve Grafik Tasarım**, Ankara: Dost Kitabevi

BİLGİN, H. “**Grafik Sanatlarda Üretim Teknikleri Ve Çağdaş Teknoloji**” Çağdaş Teknoloji Ve Sanat konulu II. Ulusal Sanat Sempozyumu, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları:8, Ankara

Bloom, B. S. (2012). **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, Çeviren: D. A. Özçelik, Ankara: Pegem Akademi

Boydaş, Nihat (2004). **Sanat Eleştirisine Giriş**, Ankara: Gündüz Yayıncılık.

Buyurgan, S. Buyurgan, U. (2007). **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005). **Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları**, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları 2, Ankara: Varan Matbaacılık

Büyükparmaksız, M.A. (2013). **Ulusal Resim Yarışmalarına Yönelik Öğrenci Görüşleri** (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Çetin, Y. (2002), **Çağdaş Eğitimde Müze Eğitiminin Rolü ve Önemi**, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Sayı 8, s. 57-61.

Erbay, Mutlu (1997). **Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi**. I. Basım. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

ERBAY, F. (2001). **Sanat Eğitiminde Müze ve Sanat Galerilerinin Önemi**, Türkiye'de Sanat, Sayı 48, s. 26-29.

Ercan, H. (2007). **“Türkiye’de Gençlerin İstihdamı”**, Uluslar Arası Çalışma Ofisi, Ankara

ETİKE, Serap. (1995). **Sanat Eğitimi Yazıları**, İlke Yayınevi, Ankara, 25-26.

Fraser, B. J. (1994). **“Research on Classroom And School Climate”**, Handbook Of Research On Science Teaching And Learning, Simon&Schuster and Prentice Hall International, New York

Gençer, H. (2011), **Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Görsel Sanatlar Dersinde Plastik Sanat Elemanlarından Çizginin Çocuğun Yaratıcılığına Etkisi (Kırıkkale örneği)**, Doktora Tezi, Resim-iş Öğretmenliği, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Gülegül H.İ. ve Uygur F. (2011). **İşletmelerde Mesleki Eğitim ile Staj Uygulamalarının Değerlendirilmesi**, MEB, EARGED, Ankara

Halis, B. (1993). **Sanat Eğitiminin Geleceği**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi (24-28Eylül 1990), Ankara: Millî Eğitim Basım Evi, 1993, s.255.

KARASAR, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi** (15. Baskı), Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

KARASAR, Ş. (1999) **“Sanal Eğitim”** 21.Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu, Çağdaş Eğitim Dergisi, Yıl:24 Sayı:254 Ankara

Ketenci, H.F. ve Bilgili C., (2006). **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım**, İstanbul: Beta Basım Yayın

Kurbanov, B. (2010). **Sanat Eğitimi ve Problemleri Üzerine Düşünceler**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 14 : 1-10

MERCİN L., ALAKUŞ A.O. ve GÖKAY M. (2011). **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi**, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

MISIRLI, İ. (2007). **Genel ve Teknik İletişim**, Ankara: Detay Yayıncılık

Odabaşı, Hatice Aslan, (2006). **Grafikte Temel Tasarım**, İstanbul: Yorum Sanat Yayınları

Özdemir, F. (2011). **Türkiye’deki Resim-iş Eğitimi Programlarında Okutulan Grafik Tasarım Derslerinin Uygulanmasını Etkileyen Faktörler** (Doktora Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Özsoy, Vedat, 2003. **Görsel Sanatlar Eğitimi - Resim iş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri**, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Özsoy, Vedat. **Türkiye’de Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi Tarihine Kısa Bir Bakış)**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara:s.109, 1996

Özsoy, V. (1992). **“İngiltere’de Güzel Sanatlar ve Tasarım Eğitimi”**, Eğitim, M.E.B. Yay., Sayı: 2, Ankara, 1992

Rene Grousset (2011). **Stepler İmparatorluğu**, TTK Yayınları, 2011 s.136-142

San, İ. (1979). **Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

San, İ. (2010). **Sanat Eğitimi Kuramları**, (3. baskı), Ankara: Ütopya Yayınları

- TANSUĞ, Sezer (2011). **Çağdaş Türk Sanatı**, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tanyolaç, Beyza, 2008. "**Çağdaş sanat eğitimi üzerine model araştırması**",
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Kocaeli.
- Tepecik, Adnan, (2002). **Grafik Sanatlar, Tarih-Tasarım-Teknoloji**,
Ankara: Detay Yayıncılık
- TOPSES, G. 1982. **Eğitim Felsefesi Temel Sorunları**, Ankara: Dayanışma
Yayınları
- Türker, İ.H. ve Kaptan, A.Y. (2004). XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı,
6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya
- Uçar, T.F. (2004). **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım**, İstanbul: İnkılap
Yayınları
- Weill, A. (2007). **Grafik Tasarım**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Williamson, J. (2011). **Reklamların Dili – Reklamalarda Anlam ve İdeoloji**,
Ankara: Ütopya Yayınevi
- Yeşilyaprak, B.(2015). **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**, (24. baskı) Ankara :
Nobel Yayınları

EKLER

**EK-1: Türkiye’de Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Bulunan Eğitim
Fakülteleri
(Y.Ö.K., 2015)**

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Bolu
2. Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın
3. Anadolu Üniversitesi	Eskişehir
4. Atatürk Üniversitesi	Erzurum
5. Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas
6. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale
7. Çukurova Üniversitesi	Adana
8. Dicle Üniversitesi	Diyarbakır
9. Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
10. Erciyes Üniversitesi	Kayseri
11. Erzincan Üniversitesi	Erzincan
12. Fırat Üniversitesi	Elazığ
13. Gazi Üniversitesi	Ankara
14. Gaziantep Üniversitesi	Gaziantep
15. Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Tokat
16. Harran Üniversitesi	Şanlıurfa
17. İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı
18. İnönü Üniversitesi	Malatya
19. Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon
20. Kastamonu Üniversitesi	Kastamonu

21. Marmara Üniversitesi	İstanbul
22. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur
23. Muğla Üniversitesi	Muğla
24. Mustafa Kemal Üniversitesi	Hatay
25. Niğde Üniversitesi	Niğde
26. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
27. Pamukkale Üniversitesi	Denizli
28. Selçuk Üniversitesi	Konya
29. Trakya Üniversitesi	Edirne
30. Uludağ Üniversitesi	Bursa
31. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van

**EK 2: Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında Grafik Tasarım Dersleri
Bulunan Eğitim Fakülteleri**

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Bolu
2. Adnan Menderes Üniversitesi	Aydın
3. Anadolu Üniversitesi	Eskişehir
4. Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas
5. Çukurova Üniversitesi	Adana
6. Dicle Üniversitesi	Diyarbakır
7. Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
8. Erciyes Üniversitesi	Kayseri
9. Fırat Üniversitesi	Elazığ
10. Gazi Üniversitesi	Ankara
11. Harran Üniversitesi	Şanlıurfa
12. İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı
13. İnönü Üniversitesi	Malatya
14. Karadeniz Teknik Üniversitesi	Trabzon
15. Marmara Üniversitesi	İstanbul
16. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur
17. Muğla Üniversitesi	Muğla
18. Niğde Üniversitesi	Niğde
19. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
20. Trakya Üniversitesi	Edirne
21. Uludağ Üniversitesi	Bursa
22. Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van

EK 3: Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Sanat ve Tasarım Fakülteleri’ne bağlı Grafik Tasarım Bölümleri

1. Akdeniz Üniversitesi	Antalya
2. Anadolu Üniversitesi	Eskişehir
3. Atatürk Üniversitesi	Erzurum
4. Atılım Üniversitesi	Ankara
5. Başkent Üniversitesi	Ankara
6. Beykent Üniversitesi	İstanbul
7. Çanakkale Üniversitesi	Çanakkale
8. Çankırı Karatekin Üniversitesi	Çankırı
9. Doğuş Üniversitesi	İstanbul
10. Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir
11. Erviyes Üniversitesi	Kayseri
12. Gazi Üniversitesi	Ankara
13. Hacettepe Üniversitesi	Ankara
14. Haliç Üniversitesi	İstanbul
15. Bilkent Üniversitesi	Ankara
16. İnönü Üniversitesi	Malatya
17. Arel Üniversitesi	İstanbul
18. Aydın Üniversitesi	İstanbul
19. Gelişim Üniversitesi	İstanbul
20. Kocaeli Üniversitesi	Kocaeli
21. Maltepe Üniversitesi	İstanbul
22. Marmara Üniversitesi	İstanbul
23. Mersin Üniversitesi	Mersin
24. Mimar Sinan G.S. Üniversitesi	İstanbul

25. Sıtkı Koçman Üniversitesi	Muğla
26. Mustafa Kemal Üniversitesi	Hatay
27. Nişantaşı Üniversitesi	İstanbul
28. Selçuk Üniversitesi	Konya
29. Süleyman Demirel Üniversitesi	Isparta
30. Trakya Üniversitesi	Edirne
31. Yaşar Üniversitesi	İzmir
32. Yeditepe Üniversitesi	İstanbul
33. Yeni Yüzyıl Üniversitesi	İstanbul

EK 4: Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

Ders Öğretim Planı		
GRAFİK I (A.S.A)		
1	Dersin Adı:	GRAFİK I (A.S.A)
2	Dersin Kodu:	RES2115
3	Dersin Türü:	Seçmeli
4	Dersin Seviyesi:	Lisans
5	Dersin Verildiği Yıl:	2
6	Dersin Verildiği Yarıyıl:	3
7	Dersin AKTS Kredisi:	6
8	Teorik Ders Saati (saat/hafta):	2
9	Uygulama Ders Saati (saat/hafta) :	0
10	Laboratuvar Ders Saati (saat/hafta) :	4
11	Dersin Önkoşulu:	-
12	Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar:	Yok
13	Dersin Dili:	Türkçe
14	Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze
15	Dersin Koordinatörü:	Öğr.Gör. GÜVEN AKTAŞ
16	Dersi Veren Diğer Öğretim Elemanları:	Öğr. Gör. Müge GÜLTEKİN
17	Ders Koordinatörünün İletişim Bilgileri:	tezene16@yahoo.com +90 (224) 294 25 77 Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı Görükle Kampüsü Görükle/Bursa TÜRKİYE
18	Dersin WEB Adresi:	
19	Dersin Amacı:	Bu derste, çeşitli tekniklerle serbest grafik çalışmaları, grafik elemanlarla kompozisyon çalışmaları ve teknik grafik resim çalışmaları gerçekleştirilerek öğrencinin, gözlem, ifade gücü, kompozisyon ve grafik uygulama yeteneklerini geliştirmek amaçlanmıştır. Öğrencilere, grafik iletişim, grafik sanatların kullanımı, görsel algı, tipografik iletişim, yaratıcılık, illüstrasyon ve uygulanabilirliği konularında teorik alan bilgisi kazandırılması hedeflenmiştir. Bu konuları destekleyen uygulama çalışmalarının gerçekleştirildiği dertse öğrencilere teknik yeterlik kazandırılması ve öğrencilerin bir sonraki döneme hazırlanması amaçlanmıştır.
20	Dersin Öğrenme Kazanımları:	<ol style="list-style-type: none"> 1 Grafik Tasarım ilkelerini tanımlayabilme 2 Grafik iletişimde kullanılan elemanları günlük yaşam ile ilişkilendirebilme 3 Grafik tasarım ilkelerini özgün tasarımlarında uygulayabilme 4 Grafik tasarımda kullanılan malzemeleri tanıyabilme 5 Tasarım oluşturmada yaratıcı öneriler geliştirebilme 6 Görsel iletişimde görsel algılamının önemini açıklayabilme 7 İki boyutlu illüstrasyonlar tasarlayabilme 8 Grafik iletişimde kullanılan öğelerin tarihsel gelişimlerini açıklayabilme 9 Araştırmalarında ve yaratım sürecinde teknolojiyi kullanabilme 10 -

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Resim-iş Öğretmenliği A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

Ders Öğretim Planı		
GRAFİK II (A.S.A)		
1	Dersin Adı:	GRAFİK II (A.S.A)
2	Dersin Kodu:	RES2114
3	Dersin Türü:	Seçmeli
4	Dersin Seviyesi:	Lisans
5	Dersin Verildiği Yıl:	2
6	Dersin Verildiği Yarıyıl:	4
7	Dersin AKTS Kredisi:	7
8	Teorik Ders Saati (saat/hafta):	2
9	Uygulama Ders Saati (saat/hafta) :	0
10	Laboratuvar Ders Saati (saat/hafta) :	4
11	Dersin Önkoşulu:	-
12	Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar:	Yok
13	Dersin Dili:	Türkçe
14	Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze
15	Dersin Koordinatörü:	Öğr.Gör. GÜVEN AKTAŞ
16	Dersi Veren Diğer Öğretim Elemanları:	Öğr. Gör. Müge GÜLTEKİN
17	Ders Koordinatörünün İletişim Bilgileri:	tezene16@yahoo.com +90 (224) 294 25 77 Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Görükle Kampüsü Görükle/Bursa TÜRKİYE
18	Dersin WEB Adresi:	
19	Dersin Amacı:	Bu derste, çeşitli tekniklerle serbest grafik çalışmaları, grafik elemanlarla kompozisyon çalışmaları ve teknik grafik resim çalışmaları gerçekleştirilerek öğrencinin, gözlem, ifade gücü, kompozisyon ve grafik uygulama yeteneklerini geliştirmek amaçlanmıştır. Öğrencilere, grafik tasarım süreci ve ilkeleri, grafik tasarımın tarihsel gelişimi, bu gelişimi sağlayan önemli hareketler, Türkiye, Avrupa, Amerika ve Uzak Doğu'da grafik tasarım, yabancılaştırma, stilizasyon ve uygulanabilirlikleri konularında teorik alan bilgisi kazandırılması hedeflenmiştir. Bu konuları destekleyen uygulama çalışmalarının gerçekleştirildiği dertse öğrencilere teknik yeterlik kazandırılması ve öğrencilerin bir sonraki döneme hazırlanması amaçlanmıştır.
20	Dersin Öğrenme Kazanımları:	<ol style="list-style-type: none"> 1 Grafik Tasarım süreci ve ilkelerini açıklayabilme 2 Grafik iletişimde kullanılan elemanları günlük yaşam ile ilişkilendirebilme 3 Grafik tasarım ilkelerini özgün tasarımlarında uygulayabilme 4 Tasarım oluşturmada yaratıcı öneriler geliştirebilme 5 İki boyutlu illüstrasyonlar tasarlayabilme 6 Araştırmalarında ve yaratım sürecinde teknolojiyi kullanabilme 7 Grafik tasarımın ülkemizdeki ve diğer ülkelerdeki tarihsel gelişimini açıklayabilme 8 Grafik tasarımın tarihsel gelişimini etkileyen hareketlerin önemini açıklayabilme 9 Proje ve sergiler için bireysel ya da grup çalışması yapabileme 10 -

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Resim-iş Öğretmenliği A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

Ders Öğretim Planı																		
GRAFİK III (A.S.A)																		
1	Dersin Adı:	GRAFİK III (A.S.A)																
2	Dersin Kodu:	RES3115																
3	Dersin Türü:	Seçmeli																
4	Dersin Seviyesi:	Lisans																
5	Dersin Verildiği Yıl:	3																
6	Dersin Verildiği Yarıyıl:	5																
7	Dersin AKTS Kredisi:	7																
8	Teorik Ders Saati (saat/hafta):	2																
9	Uygulama Ders Saati (saat/hafta) :	0																
10	Laboratuvar Ders Saati (saat/hafta) :	4																
11	Dersin Önkoşulu:	Yok																
12	Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar:	Yok																
13	Dersin Dili:	Türkçe																
14	Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze																
15	Dersin Koordinatörü:	Öğr.Gör. ENGIN KORKMAZ																
16	Dersi Veren Diğer Öğretim Elemanları:																	
17	Ders Koordinatörünün İletişim Bilgileri:	U.Ü. Eğt. Fak. G.S.E.B Resim-iş Eğt. A.B.D. Görükle Kampüsü Nilüfer/ BURSA 0224 360 70 45 ekorkmaz@uludag.edu																
18	Dersin WEB Adresi:																	
19	Dersin Amacı:	Öğrenciye tasarım yetisi kazandırmanın yanı sıra öğe ve imgelere akıl ve sezgi yolu ile yeni fonksiyonlar kazandırmasını sağlayacak yaratıcılığını geliştirmek.																
20	Dersin Öğrenme Kazanımları:	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Grafik tasarımın uygulama alanlarını tanıyabilme.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Grafik simgelere ulaşabilmek için çıkış noktalarını öğrenebilme.</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Grafik teknikler, aletler ve malzemeleri kullanabilme.</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Grafik tasarımın Dünya ve Türkiye deki tarihsel gelişimini bilmek.</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Başarılı bir grafik tasarım ürününü üretebilme.</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>Sanat eğitimi öğrencisi olarak araştırma, öğrenme coşkusuna sahip olabilme.</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Tasarımda yeni yaklaşımlar deneyebilme.</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>Özgün tasarımlar yapabilme.</td> </tr> </tbody> </table>	1	Grafik tasarımın uygulama alanlarını tanıyabilme.	2	Grafik simgelere ulaşabilmek için çıkış noktalarını öğrenebilme.	3	Grafik teknikler, aletler ve malzemeleri kullanabilme.	4	Grafik tasarımın Dünya ve Türkiye deki tarihsel gelişimini bilmek.	5	Başarılı bir grafik tasarım ürününü üretebilme.	6	Sanat eğitimi öğrencisi olarak araştırma, öğrenme coşkusuna sahip olabilme.	7	Tasarımda yeni yaklaşımlar deneyebilme.	8	Özgün tasarımlar yapabilme.
1	Grafik tasarımın uygulama alanlarını tanıyabilme.																	
2	Grafik simgelere ulaşabilmek için çıkış noktalarını öğrenebilme.																	
3	Grafik teknikler, aletler ve malzemeleri kullanabilme.																	
4	Grafik tasarımın Dünya ve Türkiye deki tarihsel gelişimini bilmek.																	
5	Başarılı bir grafik tasarım ürününü üretebilme.																	
6	Sanat eğitimi öğrencisi olarak araştırma, öğrenme coşkusuna sahip olabilme.																	
7	Tasarımda yeni yaklaşımlar deneyebilme.																	
8	Özgün tasarımlar yapabilme.																	

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Resim-iş Öğretmenliği A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

Ders Öğretim Planı			
GRAFİK IV (A.S.A)			
1	Dersin Adı:	GRAFİK IV (A.S.A)	
2	Dersin Kodu:	RES3114	
3	Dersin Türü:	Seçmeli	
4	Dersin Seviyesi:	Lisans	
5	Dersin Verildiği Yıl:	3	
6	Dersin Verildiği Yarıyıl:	6	
7	Dersin AKTS Kredisi:	6	
8	Teorik Ders Saati (saat/hafta):	2	
9	Uygulama Ders Saati (saat/hafta) :	0	
10	Laboratuvar Ders Saati (saat/hafta) :	4	
11	Dersin Önkoşulu:	Yok	
12	Ders için Önerilen Diğer Hususlar:	Yok	
13	Dersin Dili:	Türkçe	
14	Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze	
15	Dersin Koordinatörü:	Öğr.Gör. ENGIN KORKMAZ	
16	Dersi Veren Diğer Öğretim Elemanları:		
17	Ders Koordinatörünün İletişim Bilgileri:	U.Ü. Eğt. Fak. G.S.E.B Resim-İş Eğt. A.B.D. Görükle Kampüsü Nilüfer/ BURSA 0224 360 70 45 ekorkmaz@uludag.edu.tr	
18	Dersin WEB Adresi:		
19	Dersin Amacı:	Öğrenciye tasarı yetisi kazandırmanın yanı sıra öge ve imgelere akıl ve sezgi yolu ile yeni fonksiyonlar kazandırmasını sağlayacak yaratıcılığını geliştirmek.	
20	Dersin Öğrenme Kazanımları:	1	Grafik tasarımın uygulama alanlarını tanıyabilme.
		2	Çağırıştırma, birleştirme, değiştirme yetileri kazanabilme.
		3	Grafik teknikler, malzemeler ve teknolojik olanakları kullanabilme.
		4	Grafik tasarımın Dünya ve Türkiye'deki tarihsel gelişimini bilmek.
		5	Başarılı bir grafik tasarım ürününü uygulayabilme.
		6	İletişim nedir? Grafik iletişim nedir? Sorularına cevap verebilecek alan bilgisi kazanabilme.
		7	Başarılı bir grafik ürününün sahip olması gereken değerlendirme kriterlerini bilebilme.
		8	Hayal içeriklerini ve subjektif deneyimleri kavrama ve görselleştirme yetisi kazanabilme.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Resim-iş Öğretmenliği A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

Ders Öğretim Planı		
GRAFİK V (A.S.A.)		
1	Dersin Adı:	GRAFİK V (A.S.A.)
2	Dersin Kodu:	RES4115
3	Dersin Türü:	Seçmeli
4	Dersin Seviyesi:	Lisans
5	Dersin Verildiği Yıl:	4
6	Dersin Verildiği Yarıyıl:	7
7	Dersin AKTS Kredisi:	10
8	Teorik Ders Saati (saat/hafta):	4
9	Uygulama Ders Saati (saat/hafta) :	4
10	Laboratuvar Ders Saati (saat/hafta) :	0
11	Dersin Önkoşulu:	-
12	Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar:	Yok
13	Dersin Dili:	Türkçe
14	Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze
15	Dersin Koordinatörü:	Öğr.Gör. GÜVEN AKTAŞ
16	Dersi Veren Diğer Öğretim Elemanları:	-
17	Ders Koordinatörünün İletişim Bilgileri:	tezene16@yahoo.com +90 (224) 294 25 77 Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Görükle Kampüsü Görükle/Bursa TÜRKİYE
18	Dersin WEB Adresi:	
19	Dersin Amacı:	Bu derste, seçilen bir kuruluşun tanıtımı için gerekli olabilecek kurumsal kimlik oluşturularak reklam kampanyası yapılması ile öğrencinin gözlem, ifade gücü, kompozisyon, grafik uygulama ve Photoshop, Freehand programlarını kullanma becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Öğrencilere, grafik tasarımın uygulama alanları, reklam kampanyası oluşum sürecinin aşamaları, amblem, logo, afiş, takvim, gazete ve dergi ilanı, antetli kağıt, zarf, kartvizit, ambalaj kağıdı, ambalaj kutusu, ambalaj paketi, katalog ve broşür tasarımı ve uygulanabilirlikleri konularında teorik alan bilgisi kazandırılması hedeflenmiştir. Bu konuları destekleyen uygulama çalışmalarının gerçekleştirildiği derste öğrencilere teknik yeterlik kazandırılması ve öğrencilerin bir sonraki döneme hazırlanması amaçlanmıştır.
20	Dersin Öğrenme Kazanımları:	<ol style="list-style-type: none"> 1 Grafik tasarım ilkelerini özgün tasarımlarında uygulayabilme 2 Tasarım oluşturmada yaratıcı öneriler geliştirebilme 3 Araştırmalarında ve yaratım sürecinde teknolojiyi kullanabilme 4 Grafik tasarımın uygulama alanlarını açıklayabilme 5 Reklam kampanyaları oluşum sürecinin aşamalarını tanımlayabilme 6 Reklam kampanyaları için iletişim araçları tasarlayabilme 7 Grafik iletişimde kullanılan elemanları günlük yaşam ile ilişkilendirebilme 8 Reklam kampanyaları için iletişim araçlarının özelliklerini değerlendirebilme 9 - 10 -

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Resim-iş Öğretmenliği A.B.D. Ders İçerikleri Örneği

Ders Öğretim Planı		
GRAFİK VI (A.S.A.)		
1	Dersin Adı:	GRAFİK VI (A.S.A.)
2	Dersin Kodu:	RES4114
3	Dersin Türü:	Seçmeli
4	Dersin Seviyesi:	Lisans
5	Dersin Verildiği Yıl:	4
6	Dersin Verildiği Yarıyıl:	8
7	Dersin AKTS Kredisi:	11
8	Teorik Ders Saati (saat/hafta):	4
9	Uygulama Ders Saati (saat/hafta) :	4
10	Laboratuvar Ders Saati (saat/hafta) :	0
11	Dersin Önkoşulu:	-
12	Ders için Önerilen Diğer Hususlar:	Yok
13	Dersin Dili:	Türkçe
14	Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze
15	Dersin Koordinatörü:	Öğr.Gör. GÜVEN AKTAŞ
16	Dersi Veren Diğer Öğretim Elemanları:	-
17	Ders Koordinatörünün İletişim Bilgileri:	tezene16@yahoo.com +90 (224) 294 25 77 Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Görükle Kampüsü Görükle/Bursa TÜRKİYE
18	Dersin WEB Adresi:	
19	Dersin Amacı:	Bu derste, nesnel ilişkilerin estetik sorunlar çerçevesinde ele alınması sağlanarak öğrencilerin tanıtım grafiğine yönlendirilmesi ve öğrencilere reklamcılık konusunda teknik yeterlik kazandırılması hedeflenmiştir.
20	Dersin Öğrenme Kazanımları:	<ol style="list-style-type: none"> 1 Grafik tasarım ilkelerini özgün tasarımlarında uygulayabilme 2 Reklamın temel unsurlarını açıklayabilme 3 Reklamcılıkta araştırma ve planlama yapabilme 4 Ürün standı hazırlamada dikkat edilmesi gereken hususları sıralayabilme 5 Tasarım oluşturmada yaratıcı öneriler geliştirebilme 6 Araştırmalarında ve yaratım sürecinde teknolojiyi kullanabilme 7 Reklam kampanyaları için iletişim araçları tasarlayabilme 8 Reklam kampanyaları için iletişim araçlarının özelliklerini değerlendirebilme 9 Grafik iletişimde kullanılan elemanları günlük yaşam ile ilişkilendirebilme 10 Uygulama çalışmalarında grup çalışması yapabile

EK 5: Yıllara Göre Resim-iş Eğitimi Programlarında Yapılan Değişiklikler (Aktaran: Özdemir, 2011:100)

1983-84 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAKÜLTESİ RESİM-İŞ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI HAFTALIK DERS SAATLERİ								
DERSİN ADI	Sınıf: I		Sınıf: II		Sınıf: III		Sınıf: IV	
	1. YY	2. YY	3. YY	4. YY	5. YY	6. YY	7. YY	8. YY
Temel Plastik Sanatlar Eğitimi I-II	12	12	-	-	-	-	-	-
Fotografi I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Perspektif I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Estetik ve Sanata Giriş I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Sanat ve İş Teknolojisi I-II	6	6	-	-	-	-	-	-
Sanat Tarihi I-II-III-IV-V-VI	-	-	2	2	2	2	2	2
Ana Sanat Dahı I-II-III-IV-V-VI	-	-	12	12	18	18	20	20
Yardımcı Sanat Dahı I-II	-	-	6	6	-	-	-	-
Desen I-II	-	-	4	4	-	-	-	-
Yazı I-II	-	-	2	2	-	-	-	-
Sanat Eğitimi Yöntemleri	-	-	-	-	2	2	-	-
Türk Plastik Sanatları Tarihi	-	-	-	-	-	-	-	2
Eğitime Giriş	3	-	-	-	-	-	-	-
Eğitim Sosyolojisi	-	3	-	-	-	-	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	-	3	-	-	-	-	-
Eğitim Programları ve Öğretim Yöntemleri	-	-	-	3	-	-	-	-
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	-	-	-	-	3	-	-	-
Eğitim Teknolojisi	-	-	-	-	-	3	-	-
Rehberlik	-	-	-	-	-	-	3	-
Resim-İş Öğretim Yöntemleri	-	-	-	-	-	-	3	-
Eğitim Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	3
Resim-İş Öğretim Uygulamaları	-	-	-	-	-	-	-	Bir ay
Yabancı Dil I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	6	6	4	4	4	4	2	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
Türk Dili I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
Beden Eğit. ve Güzel Sanat Dallarından Biri I-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
TOPLAM	36	36	36	36	32	32	33	32

Yıllara Göre Resim-iş Eğitimi Programlarında Yapılan Değişiklikler

NOT: Ana Sanat Dalları, özel alan dersleri ile ders saatleri şöyledir:

1) Resim Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Resim	12 12	10 10	- -
- Baskı-Duvar Resmi	- -	8 8	- -
- Seçmeli Özel Alan Dersi (Resim veya Baskı Duvar Resmi)	- -	- -	20 20
2) Grafik Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Grafik/Tasarım Uygulama	10 10	10 10	- -
- Tipoloji	2 2	2 2	- -
- Baskı Teknikleri	- -	6 6	- -
- Seçmeli Özel Alan Dersi (Tanıtma Grafiği veya İllüstrasyon veya Animasyon)	- -	- -	18 18
- Video-Film-Televizyon	- -	- -	2 2
3) Heykel Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Heykel	12 12	10 10	10 10
- Seçmeli Özel Alan Dersi (Ağaç, taş, heykel uygulama atelyesi veya maden heykel uygulama atelyesi)	- -	8 8	10 10
4) Seramik Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Seramik Tasarımı	6 6	4 6	10 10
- Seramik Biçimlendirme, Boyama ve Sırlama	4 4	6 6	8 8
- Türk Halk Bilimi	- -	2 2	- -
- Seramik Teknolojisi	2 2	2 2	2 2
- Türk Çini ve Seramik Sanatı Tarihi	- -	2 2	- -
- Dekoratif Eşya veya Giyim Bilgisi	- -	2 -	- -
5) Tekstil Tasarımı Eğitimi Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Tekstil Tasarımı	6 6	4 4	10 10
- Tekstil Konstrüksiyonu	4 4	4 6	8 8
- Türk Halk Bilimi	- -	2 2	- -
- Tekstil Teknolojisi	2 2	2 2	2 2
- Türk Tekstil Sanatları Tarihi	- -	2 2	- -
- Dekoratif Eşya ve Giyim Bilgisi	- -	2 -	- -
- Yazı	- -	2 -	- -
- Teknik Resim	- -	- 2	- -
6) İş Eğitimi (Tasarım) Ana Sanat Dalı; özel alan dersleri ve ders saatleri:	<u>Sınıf: II</u>	<u>Sınıf: III</u>	<u>Sınıf: IV</u>
	<u>3.YY</u> <u>4.YY</u>	<u>5.YY</u> <u>6.YY</u>	<u>7.YY</u> <u>8.YY</u>
- Temel Tasarım	6 6	- -	- -
- Tasarlama Uygulama	- -	8 8	- -
- Proje Çalışmaları	- -	8 8	20 20
- Teknik Resim	2 2	- -	- -
- Grafik	2 2	- -	- -
- Modelaj	2 -	- -	- -
- Fizik	- 2	- -	- -
- Statik-Tipo	- -	2 -	- -
- Ergonometri	- -	- 2	- -

**1998-99 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAKÜLTESİ
RESİM ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI**

BİRİNCİ YIL

I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Desen	2	2	3		Temel Tasarım II	2	4	4
	Temel Tasarım I	2	4	4		Yazı	1	2	2
	Perspektif	1	2	2		Türk Sanatı Tarihi	3	0	3
	Sanat Tarihine Giriş	2	0	2		Batı Sanatı Tarihi	3	0	3
	Yabancı Dil I	3	0	3		Yabancı Dil II	3	0	3
	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2		Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	0		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	0
	<i>Öğretmenlik Mesleğine Giriş</i>	3	0	3		<i>Okul Deneyimi I</i>	1	4	3
	Kredi			19		Kredi			20

İKİNCİ YIL

III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye I	2	4	4		Anasanat Atölye II	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye I	2	2	3		Seçmeli Sanat Atölye II	2	2	3
	Çağdaş Dünya Sanatı	2	0	2		Çağdaş Türk Sanatı	2	0	2
	<i>Gelişim ve Öğrenme</i>	3	0	3		Bilgisayar	2	2	3
	Seçmeli I	3	0	3		<i>Öğretimde Planlama ve Değ.</i>	3	2	4
	Seçmeli II	3	0	3		Seçmeli III	3	0	3
	Kredi			18		Kredi			19

ÜÇÜNCÜ YIL

V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye III	2	4	4		Anasanat Atölye IV	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye III	2	2	3		Seçmeli Sanat Atölye IV	2	2	3
	İnsanın Sanatsal Gelişimi	2	0	2		Sanat Öğretiminde Uygulamalar I	2	2	3
	Estetik	3	0	3		Sanat Eleştirisi	3	0	3
	Müze Eğitimi ve Uygulamaları	2	2	3		<i>Sınıf Yönetimi</i>	2	2	3
	<i>Öğretim Tek. ve Materyal Gelişt.</i>	2	2	3		<i>Özel Öğretim Yöntemleri I</i>	2	2	3
	Kredi			18		Kredi			19

DÖRDÜNCÜ YIL

VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Anasanat Atölye V	2	4	4		Anasanat Atölye VI	2	4	4
	Seçmeli Sanat Atölye V	2	2	3		Seçmeli Sanat Atölye VI	2	2	3
	Sanat Öğretiminde Uygulamalar II	2	2	3		Rehberlik	3	0	3
	Sanat Öğretimi Deneyimi	0	4	2		Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3					
	Okul Deneyimi II	1	4	3					
	Kredi			18		Kredi			15
						TOPLAM KREDİ			146

T : Haftalık teorik ders saati.

U : Haftalık uygulama ders saati.

K : Dersin kredisi.

Öğretmenlik Formasyonu Dersi

2006-2007 Öğretim Yılı Eğitim Fakültesi Resim Öğretmenliği Lisans Programı

I. YARIYIL				II. YARIYIL					
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Temel Tasarım I	4	4	6	A	Sanat Tarihine Giriş	2	0	2
A	Desen I	2	2	3	A	Temel Tasarım II	4	4	6
A	Perspektif	1	2	2	A	Desen II	2	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2	GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Yabancı Dil I	3	0	3	GK	Yabancı Dil II	3	0	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3	MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		17	8	21	TOPLAM		18	6	21
III. YARIYIL				IV. YARIYIL					
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye I	2	4	4	A	Anasanat Atölye II	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye I*	2	2	3	A	Seçmeli Sanat Atölye II*	2	2	3
A	Yazı	1	2	2	A	Çocuğun Sanatsal Gelişimi	2	0	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3	A	Sanat Felsefesi*	2	0	2
GK	Batı Sanatı Tarihi	3	0	3	GK	Bilgisayar II	2	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3	MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
MB	Seçmeli	2	0	2					
TOPLAM		15	10	20	TOPLAM		12	10	17
V. YARIYIL				VI. YARIYIL					
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye III	2	4	4	A	Anasanat Atölye IV	2	4	4
A	Seçmeli Sanat Atölye III*	2	2	3	A	Seçmeli Sanat Atölye IV*	2	2	3
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2	A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
GK	Türk Sanatı Tarihi	3	0	3	GK	Sanat Eleştirisi	2	0	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2	GK	Çağdaş Sanat	3	0	3
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3	GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
					MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		13	8	17	TOPLAM		16	8	17
VII. YARIYIL				VIII. YARIYIL					
	DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K
A	Anasanat Atölye V	4	4	6	A	Anasanat Atölye VI	4	4	6
A	Seçmeli Sanat Atölye V*	2	2	3	A	Seçmeli Sanat Atölye VI*	2	2	3
A	Müze Eğitimi ve Uygulamaları*	2	2	3	GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
MB	Özel Eğitim*	2	0	2	MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Rehberlik	3	0	3	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
MB	Okul Deneyimi	1	4	3					
TOPLAM		14	12	20	TOPLAM		11	14	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
	116	76	154	192

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

EK 6: Örneklem Olarak Seçilen Üniversiteler

1. Gazi Üniversitesi	Ankara
2. Fırat Üniversitesi	Elazığ
3. Uludağ Üniversitesi	Bursa

EK 7: Resim-iş Öğretmenliği Programlarında Okutulan Anasanat Atölye Grafik Tasarım Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri Anketi

RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMLARINDA OKUTULAN ANASANAT ATÖLYE GRAFİK TASARIM DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ANKETİ

ÖLÇEK KULLANIM YÖNERGESİ:

Tamamen Katılıyorum,

Kısmen Katılıyorum,

Kararsızım,

Katılmıyorum,

Hiç Katılmıyorum

yazılı sütunlardan size en yakın olan YALNIZCA BİR TANESİNE (X) koyarak işaretleyiniz.

	TAMAMEN KATILYORUM	KISMEN KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	HIÇ KATILMIYORUM
1. Ana sanat atölye grafik tasarım dersini seçmeden önce grafik sanatlarla ilgili bilgi sahibiydim.					
2. Ana sanat atölye grafik tasarım dersini resim öğretmenliğine alternatif bir meslek sahibi olmak için seçtim.					
3. Grafik tasarım derslerinin mevcut saat, kredi ve içeriklerini yeterli buluyorum.					
4. Grafik tasarımın temel işlevi bir bilgiyi veya bir mesajı iletmektir.					
5. Bir tasarım, aktarılmak istenen mesaj anlaşılmasa da, genel tasarım ilkeleriyle örtüşüyorsa başarılıdır.					
6. Grafik tasarım eğitiminde, uygulama ağırlıklı yöntemlerin benimsenmesi tasarım becerilerimi artırır.					
7. Atölye hocamızın tutum ve davranışları derse ilişkin motivasyonumu artırır.					
8. Grafik sanatlarla ilgili kendimi geliştirmek amacıyla farklı kaynakları takip eder, çeşitli yayınları okurum.					
9. Ana sanat atölyemizin büyüklüğü derslerin rahatça yürütülebilmesi için uygundur.					
10. Ana sanat atölyemizin sıcaklık ve aydınlanma koşulları derslerin yürütülmesi için uygundur.					
11. Öğrenciler ders saatleri dışında da grafik ana sanat atölyesinden yararlanabilmektedir.					
12. Okulumuzda grafik tasarım alanıyla ilgili kaynaklara ulaşabileceğimiz kütüphane bulunmaktadır.					
13. Okulumuzda grafik tasarım dersi için kullanabileceğimiz bilgisayar atölyesi bulunmaktadır.					
14. Bilgisayar atölyesindeki elektronik cihazların (bilgisayar, tarayıcı, yazıcı, projeksiyon, fotoğraf makinesi vb.) sayıları ve teknik özellikleri ihtiyaçlarımızı karşılar niteliktedir.					
15. Grafik tasarım dersinde üretilen işlerin saklanabilmesi için atölyemizde yeterli alanlar bulunmaktadır.					
16. Fakültemizde, grafik tasarım dersinde üretilen işlerin sergilenebileceği sergi salonları bulunmaktadır.					

ÖLÇEK KULLANIM YÖNERGESİ:

Tamamen Katılıyorum,
Kısmen Katılıyorum,
Kararsızım,
Katılmıyorum,
Hiç Katılmıyorum

yazılı sütunlardan size en yakın olan YALNIZCA BİR TANESİNE (X) koyarak işaretleyiniz.

	TAMAMEN KATILYORUM	KISMEN KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	HIÇ KATILMIYORUM
17. Grafik tasarım derslerinde, tasarım sonrası baskı süreçleri ve matbaa ile ilgili teknik bilgiler de verilmektedir.					
18. Grafik tasarım dersinin, bu alanda mesleki gelişimime katkısı olduğunu düşünüyorum.					
19. Düzenlenen ulusal amblem, logo, afiş vb. grafik tasarım yarışmalarına ürün gönderebilecek seviyede olduğumu düşünüyorum.					
20. Grafik Tasarım dersinin, beni bu alanda rahatlıkla iş bulabilecek niteliğe ulaştırdığını düşünüyorum.					
21. Grafik tasarım derslerimizde, bilgisayar destekli tasarım programlarının eğitimi atölye hocamız tarafından verilmektedir.					
22. Grafik tasarım derslerinde, bu alanda kullanılan bilgisayarlar, baskı makineleri, 3 boyutlu yazıcılar ve tasarım programları vb. hakkında güncel teknolojik bilgiler de verilmektedir.					
23. Grafik Tasarım eğitimi, değişmez kurallara ve gelenekselleşen eğitimi yaklaşımlarına göre şekillenmelidir.					
24. Grafik tasarım ana sanat atölye derslerinde, ülkemizdeki ve dünyadaki önemli grafik sanatçıların hayatları ve eserleri incelenerek öğrenciler bilgilendirilmektedir.					
25. Geleneksel ve çağdaş grafik tasarım yaklaşımları konusunda ihtiyaç duyulan her türlü bilgi dersi vermekte olan öğretim elemanından alınabilmektedir.					
26. Derslerde grafik sanatları hakkında kuramsal bilgilerde öğrencilere aktarılmaktadır.					
27. Atölyemizde Grafik sanatlarıyla ilgili teknolojik ve kuramsal güncel gelişmeleri takip edebileceğimiz yayınlar yer almaktadır.					
28. Grafik tasarım dersinden almış olduğum notlar, derse ilişkin genel öğrenim durumumu yansıtmaktadır.					
29. Okulumuzda, almış olduğum grafik tasarım eğitimi pekiştirmek ve deneyim kazanmak için grafik sektöründe staj uygulamaları bulunmaktadır.					
30. Grafik Tasarım dersinde uygulanan müfredatın, teknolojik gelişmelerle birlikte sıklıkla güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum.					
31. Öğrenim süreci içinde, öğrencilerin yapmış olduğu tasarımlar belirli periyotlarla sergilenmektedir.					
32. Grafik Tasarım derslerinde yürütülen müfredatın yaratıcılığımı geliştirdiğini düşünüyorum.					
33. Öğretme-öğrenme sürecinde grafik eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.					
34. Son yılların müfredatında mezuniyet projesinin veya mezuniyet tezinin yer alması gerektiğini düşünüyorum.					

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

EK-8: ANKETTE ELDE EDİLEN DİĞER BULGULAR

S.34. Grafik tasarımın temel işlevi bir bilgiyi veya bir mesajı iletmektir.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
114	57	58	29	16	8	10	5	2	1	200	100

Tablo 30: Öğrencilerin, grafik tasarımın temel işlevlerine yönelik görüşlerinin dağılımı

S.34. Bir tasarım, aktarılmak istenen mesaj anlaşılmasa da, genel tasarım ilkeleriyle örtüşüyorsa başarılıdır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
42	21	26	13	24	12	86	43	22	11	200	100

Tablo 31: Öğrencilerin, genel tasarım kurallarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

S.34. Okulumuzda grafik tasarım dersi için kullanabileceğimiz bilgisayar atölyesi bulunmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
90	45	34	17	4	2	22	11	50	25	200	100

Tablo 32: Öğrencilerin, bilgisayar atölyelerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

S.34. Fakültemizde, grafik tasarım dersinde üretilen işlerin sergilenebileceği sergi salonları bulunmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
106	53	46	23	12	6	18	9	18	9	200	100

Tablo 33: Öğrencilerin, sergi salonlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

S.34. Grafik tasarım dersinden almış olduğum notlar, derse ilişkin genel öğrenim durumumu aktarmaktadır.

Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		TOPLAM	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
50	25	56	28	40	20	32	16	22	11	200	100

Tablo 34: Öğrencilerin, almış oldukları notlara ilişkin görüşlerinin dağılımı